Túra kulturou

METODIKA

aneb kdo jsem, kam patřím, kde jsou moje kořeny a v jaké společnosti žiji

Lukáš Policar,
Veronika Endrštová,
Ondřej Menčl,
Julie Machačová

stereotýpek v nás

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

STEREOTÝPEK V NÁS
– PROGRAM INTERKULTURNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PRO STŘEDNÍ ODBORNÉ ŠKOLY A STŘEDNÍ ODBORNÁ UČILIŠTĚ

Metodika projektu Stereotýpek v nás s názvem **Interkulturní výchovou a prožitkem k toleranci – nové metody v interkulturním vzdělávání pro střední odborné školy a střední odborná učiliště** je určena pro pedagogy a pracovníky s mládeží, kteří mají zájem prohloubit si své znalosti o nejnovějších trendech v interkulturním vzdělávání, osobnostní výchově a zážitkové pedagogice a osvojit si metodiku vzdělávacího programu projektu Stereotýpek v nás, v níž se výše zmíněné spojuje.

Naše pojetí interkulturního vzdělávání vychází z transkulturního přístupu a z metod zážitkové pedagogiky.

Transkulturní přístup neboli přístup mnoha identit je založen na osobnostním přístupu v multikulturní výchově. V praxi to znamená zpřístupňovat různé perspektivy pohledů a reflektovat je skrze vlastní zkušenost. Rozdílnosti v chování a tradicích nejsou založeny pouze na základě příslušnosti k určitému státu, ale vycházejí ze širšího sociálního kontextu – sociálních rolí, příslušnosti k různým skupinám atd. V našem vzdělávacím programu tento přístup pracuje velmi často s hodnotami, postojem a především s autentickými situacemi, a proto se v metodikách klade důraz na jedinečnost každého člověka, která je formována jeho osobními zkušenostmi a prostředím, ve kterém žije. Program si v pedagogické práci staví za cíl rozvíjet u žáků vědomí multikulturality a provázanosti společnosti kolem nich, motivovat je k prohloubení zájmu o poznávání různorodosti lidí a jejich společenství ve všech možných dimenzích a v neposlední řadě podporovat uznání práva na odlišnost skrze rozvíjení schopnosti empatie a porozumění druhému, vedoucí k vzájemné solidaritě.

Zážitková pedagogika pracuje s prožitkem jako prostředkem k výchově a vzdělávání. Náš vzdělávací program klade důraz na aktivitu studentů a staví výchovné procesy především na vlastním prožitku a jeho následném využití pro osobnostní růst. Jedná se o vědomě řízený postup, díky kterému lze dojít se skupinou skrze zážitek ze hry k předem stanoveným pedagogickým cílům. Práce lektora spočívá ve vytváření situací, tzv. aktivit, v nichž se předpokládá intenzivní prožívání a účastník získává zážitky aktivním zapojením do různých činností, nejčastěji her. Ve hře se žák setkává s různými situacemi, se kterými se mnohdy potýká i v běžném životě. Má možnost získat zkušenost, jak v podobných situacích jednat a zároveň si uvědomit své reakce ve vypjatých situacích. Stejně tak množství náročných úkolů umožňuje rozvoj kreativity, týmové spolupráce, komunikativních dovedností a otevřenosti, sociálního cítění, a dalších vlastností potřebných v každodenním životě.

Nechceme společnost rozdělovat na jakési „my“ a „oni“, definovat předem dané (kulturní, etnické, sociální…) skupiny a upozorňovat na rozdíly mezi nimi. Aniž bychom chtěli popírat to, že mezi lidmi kulturní rozdíly existují, v našem pojetí patříme všichni do jedné skupiny – skupiny lidí, která není předem rozdělena, a zkoumáme, jak v této skupině fungujeme jako jednotlivci, formováni v interakci s ostatními – proto pouze „my“ a nikoli „my a oni“.

A proč ***stereotýpek***? Tento novotvar poukazuje na fakt, že v projektu věnujeme velkou pozornost právě problematice stereotypního vnímání světa kolem nás. Zatímco nám stereotypy na jednu stranu pomáhají orientovat se ve světě, na straně druhé nám mohou také zavírat oči a vést nás k přílišnému zjednodušování reality. Jsme si vědomi toho, že odbourávání stereotypních forem uvažování není jednoduchou záležitostí a každý z nás si v sobě nese svoje malé stereotýpky. Od stereotypního vnímání společnosti je však pouze malý krůček k problematickým společenským jevům, jako jsou rasismus a xenofobie.
Člověk v jeho celistvosti, nikoli jen jako reprezentant určité (např. kulturní) skupiny, je pro nás nejvyšší hodnotou. Uvedené pojetí se v našem projektu odráží i mimo jiné v tom, jak do vzdělávacího programu zapojujeme cizince (tzv. asistenty školitele). Nejsou pouhými reprezentanty určité kultury, nýbrž jsou představováni jako celistvé osobnosti, které uvažují individuálně a jejichž postoje a jednání jsou ovlivněny mnoha faktory, z nichž jen některé jsou dány jejich „kulturou“.
Věříme, že vzájemný kontakt a společná aktivita lidí s různým sociokulturním zázemím jsou nejúčinnějšími nástroji poznávání se a vedou k posilování tolerance. Z těchto důvodů jsme zvolili pro projekt název ***Stereotýpek v nás***.

Obecné cíle programu interkulturního vzdělávání lze shrnout do následujících bodů:

- Posilovat u žáků sebereflexi a schopnost zamýšlet se nad zázemím a vlivy, které formují a proměňují jejich osobnost, nad způsobem vytváření vlastních názorů, postojů a hodnot, které ovlivňují nahlížení na sebe sama a obraz druhých a naše jednání.
- Rozvíjet u žáků vědomí multikulturality a provázanosti globalizovaného světa, včetně motivace k prohloubení zájmu o poznávání různorodosti lidí a jejich společenství ve všech jejích dimenzích. Podporovat uznání práva na odlišnost skrz rozvíjení schopnosti empatie a porozumění druhému, vedoucí k vzájemné solidaritě.
- Rozvíjet u žáků aktivní zájem o své okolí, schopnost identifikovat problémy ve společnosti a osobní motivací přispívat k jejich řešení.
- Rozvíjet sociální a komunikační dovednosti metodami osobnostně - sociální výchovy tak, aby žáci dokázali efektivně řešit různé situace v kolektivu lidí i mimo něj; být otevřenější vůči druhým, formulovat své názory, přijímat a dávat zpětnou vazbu a řešit konflikty.
- Rozvíjet u žáků schopnosti kritického myšlení a posuzování reality, s důrazem na kritické třídění a porozumění informacím a reflexi vytváření názorů a postojů u sebe a druhých.

Jak je vzdělávací program strukturován?
Vzdělávací program se skládá ze čtyř souvisejících částí, které se vzájemně doplňují v kompaktní celek a zároveň mohou fungovat i samostatně: interkulturní seminář, cyklus interkulturních dílen, miniworkcamp a prožitkový kurz.

Dvě z těchto částí – interkulturní seminář a cyklus interkulturních dílen - jsou určeny pro práci se třídou a spadají do průřezového tématu Občan v demokratické společnosti. Miniworkcamp a prožitkový kurz jsou pak určeny třídním nebo smíšených kolektivům mimo školu a dobrovolníkům z řad cizinců.

Každá ze čtyř metodik je vystavěna tak, aby plnila postupně vytyčené cíle: aktivity na sebe navazují, každé nové téma staví na tématech již probraných. Z těchto důvodů je výhodnější metodiky využívat jako celek. S jednou třídou lze provést postupně interkulturní seminář, cyklus interkulturních dílen (speciálně upravený pro realizaci po interkulturním semináři), miniworkcamp i prožitkový kurz. Nicméně je možné také použít aktivity jednotlivě nebo si namíchat z aktivit jinak uspořádaný koktejl podle aktuálních potřeb učitele či lektora. Pro snadnou orientaci jsou u každé aktivity uvedeny základní informace potřebné pro její realizaci: časová dotace, seznam potřebných pomůcek, cíle aktivity, stručná charakteristika aktivity, její detailní postup a doplňující informace k tématu aktivity. Nedílnou součástí metodik interkulturního semináře a cyklu interkulturních dílen jsou powerpointové prezentace, jejichž využití je v metodikách popsáno.

Doufáme, že pro vás bude naše metodika inspirativním a užitečným materiálem při práci (nejen) se žáky středních odborných škol a středních odborných učilišť.

Přáli bychom vám i nám co nejvíce otevřených myslí a co nejméně našich malých stereotýpků.

Za realizátora projektu
Malgorzata Dabrowska
Tereza Rejšková
Jitka Štefková

Autoři:

Metodika interkulturního semináře:	*Hana Krejsová* *Tereza Rejšková*
Metodika cyklu interkulturních dílen:	*Hana Krejsová* *Tereza Rejšková*
Metodika Miniworkcampu:	*Zuzana Pártlová*
Metodika Prožitkového kurzu:	*Veronika Endrštová* *Julie Machačová* *Ondřej Menčl* *Lukáš Policar*
Ilustrace:	*Magdalena Bořkovcová*
Grafické zpracování a sazba:	*Petra Tesařová*
Odborná konzultace:	*Petr Čáp*
Odborná redakce:	*Tereza Rejšková*
Jazyková úprava:	*Lucie Zikmundová*

Základní informace k prožitkovému kurzu

Formát a celková koncepce třídenního prožitkového kurzu „Túra kulturou“ vzešly z myšlenky vytvořit kvalitní a zajímavý program pro žáky středních škol, který vychází z interkulturního vzdělávání a osobnostně sociální výchovy a je postaven na principech zážitkové pedagogiky. Prostřednictvím outdoorových, diskusních a tvůrčích aktivit se žáci učí vnímat podobnosti a odlišnosti mezi lidmi nebo si uvědomovat původ předsudků a stereotypů, které si o druhých vytváříme. Důraz je kladen na týmovou spolupráci, rozvíjení schopnosti reflektovat svou identitu a její proměny a učit se těžit z rozmanitosti a individuálních schopností každého z nás bez ohledu na sociokulturní zázemí, politické či náboženské přesvědčení. Díky přítomnosti lektorů-cizinců se žáci také seznámí s názory lidí, kteří pocházejí z jiného než českého kulturního prostředí.

Prožitkový kurz rozvíjí témata probíraná v interkulturních seminářích a v cyklu interkulturních dílen v rámci projektu Stereotýpek v nás. Je koncipován pro skupinu žáků pocházejících z různých středních škol, je však možné ho realizovat také pro jednotlivé třídy středních škol.

Cílová skupina: žáci 1. až 3. ročníku středních škol, 20–30 účastníků

Délka: cca 20 hod. programu, např. víkend (pátek odpoledne/večer až neděle odpoledne)

Lokalita: venkovské vzdělávací/rekreační centrum s členitým okolím

Hlavní vzdělávací cíle prožitkového kurzu

- Účastníci rozvinou schopnost aktivně přemýšlet o své identitě, hodnotách a společnosti, ve které žijí.
- Účastníci rozvinou schopnost vzájemné komunikace a spolupráce.
- Účastníci dokážou citlivěji vnímat a reflektovat podobnosti a odlišnosti mezi lidmi.
- Účastníci prohloubí své porozumění multikulturní realitě současného světa.
- Účastníci budou vnímavější vůči projevům diskriminace a rasismu.

HARMONOGRAM KURZU

Čas	1. den	2. den	3. den
8:00–9:00		Snídaně	Snídaně
9:00–11:00		**Probíráček** naladění se na nadcházející den **Běh na hranice** outdoorová týmová hra zaměřená na rozmanitost ve skupině	**Probíráček** **Reflexe II.** hry Útěk z Poseidonu
11:15–12:30		**Windows do mé duše** diskusní aktivita o životních rolích	**Televizní pořad Akvárium**
12:30–14:00		Oběd	Oběd
14:00–16:00	**Uvítání na kurzu** – Lektorské kdo je kdo? uvedení do tématu kurzu **Výměna identity** interaktivní seznamovací aktivita **Očekávání od kurzu a představení programu** formulace očekávání účastníků od kurzu, představení harmonogramu	**Život à la Dominion** outdoorová hra o životních cílech a hodnotách	**Evaluace a zakončení kurzu**
16:30–18:30	**Čtyři rohy** seznamovací aktivita **Sčuchnutí** prolomení ledů a rozdělení do pracovních skupin **Pravidlovka** společné stanovení pravidel na kurzu	**Šalamounova multikulturní čajovna** sdílení názorů na různá témata spojená s identitou, xenofobií, stereotypním uvažováním apod.	
18:30–20:00	Etnovečeře	Večeře	
20:00–22:00	**My stereotýpci** tematizace stereotypů **Kulturní Facebook** interaktivní seznámení s mnohovýznamovostí termínu kultura **Závěrečný rituál**	**Útěk z Poseidonu** zážitková večerní a noční hra s tématem tolerance a soužití v multikulturní společnosti **Reflexe I.**	

KDO JE KDO NA PROŽITKOVÉM KURZU?

- **pořádající organizace**
  - formálně a organizačně zastřešuje celou akci, v našem případě jde o partnerskou organizaci projektu Stereotýpek v nás INEX – Sdružení dobrovolných aktivit
- **lektoři**
  - v průběhu kurzu zastupují pořádající organizaci, zodpovídají za účastníky a za hladký průběh akce, zprostředkovávají domluvu mezi pořádající organizací, účastníky a školou (pedagogem)
  - na prožitkovém kurzu je zpravidla 4–5 lektorů dle počtu účastníků
- **pedagog/asistent**
  - je-li přítomen, zastupuje školu dle předem domluvených podmínek s pořádající organizací (např. částečně zajišťuje dozor, popř. zdravotní/individuální dozor, účastní se programu jako vedoucí či jako účastník)
- **účastníci**
  - smíšená skupina středoškoláků z různých škol a regionů projektu, je však možné adaptovat také pro třídní kolektivy

PROGRAMOVÉ BLOKY – POPIS AKTIVIT

Jak číst tuto metodiku?

Na následujících stránkách naleznete programové bloky rozpracované do jednotlivých aktivit a jejich variant. Aktivity jsou seřazeny dle navrženého harmonogramu (viz výše), tj. po dnech.

Dramaturgie kurzu

Dramaturgie kurzu je koncipována tak, aby bylo možné jej uskutečnit během tří dnů (tj. první den odpoledne/večer, druhý den a třetí den dopoledne). Kurz je v této podobě možné naplánovat i na víkend. Zejména struktura prvního odpoledne a večera je poněkud volnější a sled a množství aktivit je možné přizpůsobit časové dotaci. Lze tedy např. vypustit některé seznamovací aktivity. Zbývající část kurzu je vystavěna tak, aby mohlo být dosaženo maximálního účinku práce se skupinou. Během druhého dne se střídají dynamické outdoorové aktivity s diskusními aktivitami. Druhý den je zakončen velkou celovečerní hrou, kde účastníci uplatní vlastní kreativitu, hraní rolí, ale i týmovou spolupráci posílenou o společný zážitek. Poslední den je určen k reflexi celovečerní aktivity a poznatků nabytých v rámci kurzu, uzavření kurzu a jeho celkové evaluaci.

PŘÍPRAVA ÚČASTNÍKŮ PŘED KURZEM

Oblečení a výbava

Účastníci jsou předem informováni o tom, že si na kurz mají přivézt pevné nepromokavé boty, pláštěnku či nepromokavou bundu, přezůvky, šátek a teplé oblečení do přírody, které si mohou ušpinit.

Nejpozději týden před zahájením kurzu by měl tým požádat účastníky a lektory, aby s sebou na kurz přivezli:
1. svoji fotku ve formátu 9x13 nebo 10x15 cm (vyvolanou nebo vytištěnou), která souvisí s nějakým příjemným zážitkem/oblíbenou aktivitou;
2. originální pokrm či nápoj, který souvisí s místem jejich původu, rodinnou tradicí (domácí recept) nebo např. s místem jejich pobytu v zahraničí. Mohou jej sami připravit (uvařit, upéct) či koupit. Důležité je, aby jej mohli ochutnat ostatní účastníci. Pozor: Je zakázáno vozit jakékoli alkoholické nápoje!

S oběma úkoly se bude pracovat v rámci aktivit **Etnovečeře** a **Kulturní Facebook**.

ZAHÁJENÍ, SEZNÁMENÍ SE, OČEKÁVÁNÍ A PRAVIDLA, ÚVOD DO TÉMATU STEREOTYPŮ A KULTURY

UVÍTÁNÍ NA KURZU – LEKTORSKÉ KDO JE KDO?

Časová dotace: 20 minut

Pomůcky:
– oblečení vypovídající o životním stylu/koníčcích lektorů (např. punker, hipík, emo, intelektuál, fotbalista, tanečník, hudebník, metalista, šermíř, fotograf atd.)
– papíry A4 a tužky podle počtu lektorů

Cíle aktivity:
1. Účastníci se seznámí s lektory originálním a interaktivním způsobem;
2. Účastníci si vyzkouší, jak funguje první dojem.

Charakteristika aktivity:

Stručné a netradiční představení lektorů otevírající problematiku stereotypů.

Postup:

Hlavní lektor účastníky rozdělí do skupin dle počtu lektorů (např. 5 lektorů = 5 skupin). Každá skupina se poté shlukne kolem jednoho z lektorů a dostane papír přehnutý na dvě poloviny a tužku. V první fázi má každá skupina cca 3–5 minut na to, aby se pokusila odhadnout co nejvíce informací o daném lektorovi. Tyto informace sepisují do horní poloviny papíru. Lektoři přitom nesmí mluvit ani napovídat, nicméně jejich hereckému umu se meze nekladou. K inspiraci mohou účastníci využít témata sepsaná níže.

Ve druhé fázi pak dostanou účastníci opět asi 5 minut na to, aby s lektorem uskutečnili rozhovor a pokusili se o něm zjistit co nejvíce pravdivých informací a ověřili si své domněnky. Lektor může na otázky odpovídat pouze „ano“, „ne“, „zeptej se jinak“ nebo „nechci odpovídat“. Zjištěné informace účastníci průběžně sepisují do dolní poloviny papíru.

Poté každá skupina nejdříve ostatním představí, co si o lektorovi původně mysleli, a následně řeknou, co je skutečně pravda. Mohou přitom rovněž ostatním sdělit, co je nejvíce překvapilo (případně se jich na to vyptá hlavní lektor – viz reflexe). Tento proces se opakuje i u ostatních skupin.

Témata k inspiraci (vhodné napsat na moderační kartičky a ty vylepit na zeď):
– studium/práce
– počet sourozenců
– cizí jazyky
– koníčky
– cestovatelské zkušenosti
– jméno
– zlozvyky

Minireflexe v průběhu:
Účastníci představí lektora.
Lektor okomentuje přesnost odhadu účastníků, opravuje je a doplňuje.

Co vás na lektorovi nejvíce překvapilo v porovnání s tím, jak jste jej nejdříve odhadli? Podle čeho jste se rozhodovali? / Co ovlivnilo vaše rozhodnutí?

VÝMĚNA IDENTITY

Časová dotace: 45 minut

Pomůcky:
– samolepicí jmenovky
– fixy

Cíle aktivity:
1. Účastníci se mezi sebou vzájemně seznámí.
2. Dochází k prvnímu nenásilnému kontaktu mezi účastníky.
3. Účastníci poprvé promluví bezpečně před ostatními, což jim zjednoduší následné možné obavy z veřejného vystupování.

Charakteristika aktivity:

Účastníci se o sobě ve dvojicích dozvídají různé informace. Snaží si zapamatovat co nejvíce informací a po zvukovém signálu si najdou novou dvojici. Od této chvíle přestávají být sami sebou a stávají se člověkem, s nímž hovořili. Následují 3 výměny, po nichž účastníci představují jeden druhého.

Postup:

Lektor vyzve účastníky, aby udělali dvojice, a vysvětlí jim, že v následující aktivitě si budou o sobě vyměňovat informace. Zároveň je požádá, aby se pokusili zapamatovat si o druhém člověku co nejvíce. Uvede přitom několik témat, jichž se informace mohou týkat (viz poznámka níže). Po zahájení aktivity si o sobě účastníci co nejrychleji vzájemně sdělují informace. Mají na to cca 2 minuty. Poté lektor zvukovým znamením ohlásí konec prvního kola. Vyzve účastníky, aby si ve dvojicích vyměnili své identity (tj. účastníci přebírají jméno a veškeré charakteristiky, které si zapamatovali od svého partnera ve dvojici). Lektor následně účastníky vyzve, aby si našli partnera nového, a výměna informací mezi nimi se opakuje – tentokrát s časovým limitem 1,5 minuty. Stejný postup se ještě jednou až dvakrát opakuje a časový limit se zkracuje na 60 sekund. Účastníci přitom na konci každého kola znovu přebírají identitu svého partnera. Je vhodné povzbudit účastníky, aby učinili dvojice s lidmi, které na kurzu znají nejméně.

Po ukončení výměn identit následuje diskuse v kruhu, ve které účastníci postupně představí „své“ aktuální identity. Ostatní, včetně jejich pravých nositelů, je opravují a doplňují. Pozor! Je důležité zdůraznit, že při představování druhého člověka ho nesmím zesměšnit, tj. představuji jej tak, jak bych normálně představoval sebe sama. Lektor může představování zahájit, a naznačit tak účastníkům, jakým způsobem jej pojmout. Následuje reflexe aktivity a závěr.

Tip:

Informace, které si účastníci o sobě sdělují, závisejí na jejich volbě. Pro inspiraci mohou lektoři účastníkům předložit několik témat, jejichž prostřednictvím se mohou představit – např. zájmy, rodina, škola, minulost, budoucnost, láska, vztahy, sport, oblíbená kapela, film, zážitek z posledních měsíců atd.

Krátká reflexe: (max. 5 minut)

Jak jste se cítili, když vás ostatní představovali?
Z jakého důvodu vám to bylo příjemné/nepříjemné?
Pokud vám to bylo nepříjemné, jak jste reagovali?
Jak jste vnímali, když někdo pozměnil informace, které jste o sobě původně sdělovali?

Tip k reflexi:
Jak se účastníci cítili, je možné zjistit na obecné úrovni formou „teploměru“ – tj. účastníci jsou vyzváni, aby zavřeli oči a na škále rukou ukázali, jak se cítili. Ruka ukazující směrem k zemi znamená špatně, předpažená normálně, zdvižená dobře.

Pokud se stane, že je někdo představován nepříjemným způsobem, je potřeba situaci „ošetřit“, tj. vrátit se k ní během stanovování společných pravidel (viz níže) a připomenout účastníkům principy bezpečné komunikace.

Na závěr:
Účastníci i lektoři si na viditelné místo (ideálně hrudník) nalepí jmenovky a požádají své sousedy, aby jim na ně napsali jejich jméno nebo přezdívku, kterou chtějí, aby je ostatní na kurzu oslovovali.

OČEKÁVÁNÍ OD KURZU A PŘEDSTAVENÍ PROGRAMU

Časová dotace: 20 minut

Pomůcky:
– propisky
– flipchart
– fixy
– post-it (2 barvy)

Cíle aktivity:
1. Účastníci zformulují svá očekávání a obavy od prožitkového kurzu.
2. Účastníci se blíže seznámí s cíli a programem prožitkového kurzu.

Charakteristika aktivity:

Účastníci anonymně sdělí svá očekávání a obavy a lektoři se jim je pokusí potvrdit či vyvrátit.

Postup:

Lektor předělí flipchart na dvě poloviny, na jednu zeleně nakreslí pozitivního smajlíka (očekávání) a na druhou červeně negativního (obavy). Následně účastníkům rozdá propisky a papírky post-it – od každé barvy jeden lístek (před účastníky položí zbytek lístků, pro případ, že by jich chtěli využít víc).

Požádá účastníky, aby zformulovali svá očekávání a obavy od kurzu – s čím sem jeli, co by zde chtěli zažít, co naopak ne.

Na zelený post-it napíšou očekávání a na červený post-it obavy; pak je nalepí na příslušnou polovinu flipchartu. Když jsou všichni hotoví, jeden lektor si vezme všechny lístky s očekáváními a druhý s obavami. Dále čtou, co je uvedeno na papírcích post-it, střídají očekávání a obavy po jednom lístku a reagují – snaží se potvrzovat očekávání a vyvracet obavy. Pokud se očekávání a obavy účastníků opakují či podobají, není třeba je pokaždé číst a komentovat. Lektor poté představí program a cíle kurzu a zeptá se účastníků, mají-li ještě nějakou otázku. K otázkám účastníků se lektoři mohou vrátit na konci kurzu v rámci závěrečné evaluace.

ČTYŘI ROHY

Časová dotace: 45 minut

Pomůcky:
– tužky
– 4krát papír A3
– předloha obrázku 4krát
– hadr
– popisy pozdravů

Cíle aktivity:
1. Účastníci se blíže seznámí mezi sebou navzájem.
2. Účastníci postupně odbourávají zábrany v osobním kontaktu.
3. Účastníci se učí týmově spolupracovat.

Charakteristika aktivity:

Aktivita spočívá v sérii několika skupinových úkolů zaměřených na postupné prohlubování kontaktu mezi účastníky a prolamování bariér fyzického kontaktu či navázání týmové spolupráce. Účastníci se rozdělí do skupin vždy na základě výběru jedné z variant odpovědí na položenou otázku a dále plní zadaný úkol. Množství aktivit lze přidávat či ubírat podle potřeb a časových možností.

Postup: (5 minut)

Aktivita má několik kol a na začátku každého vždy zazní otázka a čtyři možné odpovědi na ni. Každá odpověď přitom přísluší k jednomu rohu místnosti (viz obrázek). Účastníci si následně vyberou jim nejbližší, či pro ně nejtypičtější odpověď a přejdou do příslušné části místnosti. Skupina, která se takto sejde ve stejném rohu, společně plní zadaný úkol. S další otázkou se složení skupin promění opět na základě toho, jak účastníci odpoví. Aktivit se mohou účastnit i zbylí lektoři, a pomoci tak v některých momentech skupinu rozhýbat.

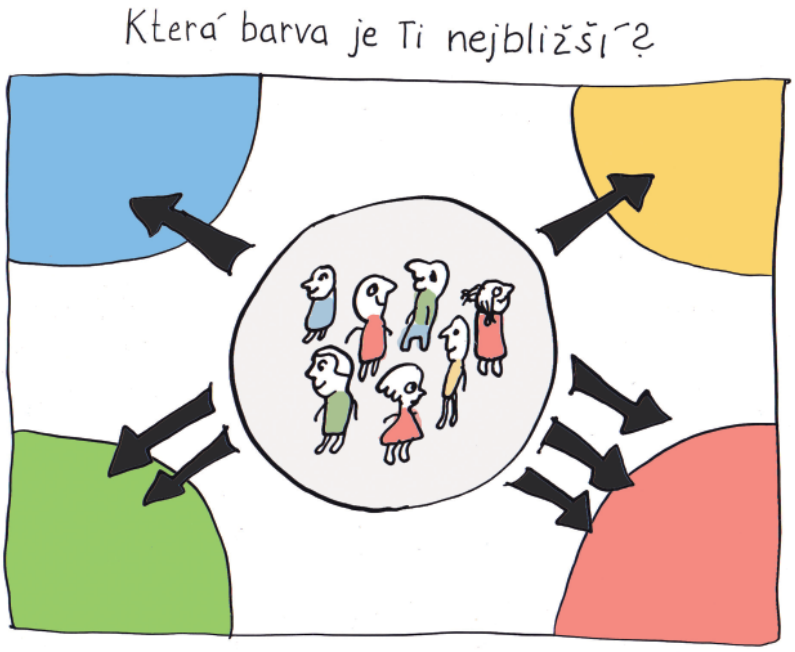

Otázka 1. Co máte nejraději k snídani? (10 minut)

Odpovědi: horké kakao a koláč; čaj a chleba se sýrem; müsli a jogurt; nesnídám.
Zadání úkolu: Ve skupině se pozdravte každý s každým nějakým originálním či vám příjemným způsobem (high five, podání ruky, obejmutí, fantazie). Při každém pozdravu je nutno představit se jménem a zároveň pozdravit jménem druhého. Poté, co se představíte, vymyslete pět jídel, která mají všichni ze skupiny rádi a umí je připravit. Skupiny si tento seznam následně navzájem představí.

Otázka 2. Které roční období si nejvíc užíváte? (10 minut)

Odpovědi: jaro; léto; podzim; zima.
Zadání úkolu: Ztvárněte společně sousoší, které podle vás vystihuje atmosféru, činnost či obecně důvod, pro nějž si dané období užíváte. Každý člen sousoší by měl představovat smysluplnou součást celku. Na požádání ostatních skupin se sousoší může rozhýbat a dokreslit tak to, co vyjadřuje. Skupiny se snaží uhodnout, co daný výjev představuje. Čas na přípravu sousoší cca 3 minuty.

Otázka 3. Které z těchto čtyř míst bys chtěl/a jednou v životě navštívit?

Odpovědi: Afrika; Austrálie; Laponsko (Grónsko); Indie.
Zadání úkolu: Jakožto návštěvníci dané země/kontinentu se musíte nejprve naučit pozdrav „typický" pro tamní národ. Každá skupina dostane popis pozdravu (případně jej skupinám jednotliví lektoři předvedou). Nejprve se jej naučí, předvedou ho ostatním národům a poté vyrazí na seznámení s ostatními národy. Každý se snaží potkat alespoň s jedním členem jiného národa a vzájemně se naučit své pozdravy. Doporučíme účastníkům, aby se pozdravili s lidmi, které ještě nepotkali.

Afrika – Křováci: Pantomimicky vykoukne zpoza pomyslného křoví, zamává pravou rukou, pozdrav doprovází širokým úsměvem a zvoláním „húú uu".

Austrálie – Protinožci: „Potřesení nohou" – dva lidé stojí proti sobě, vzájemně se ukloní a následně připraví pravou ruku, jako by si jí chtěli s druhým potřást, přičemž se ale minou, předkloní se, ohnou pravou nohu v koleni a mírně zanoží. Oba domorodci se vzájemně chytí za kotník pravé nohy a v tomto postoji dvakrát poskočí.

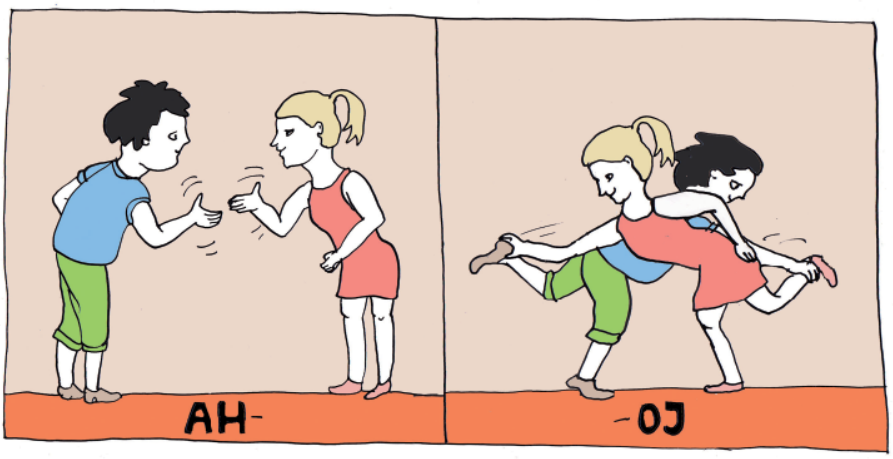

Laponsko (Grónsko) – Eskymáci: Všude je zima a Eskymákům koukají z kožichů jen nosy, pozdravení tedy spočívá jednoduše v tom, že si je o sebe mírně třou.

Indie: Slunce zde pálí a místní obyvatelé chápou pozvání na společný oběd jako výraz přátelství, pozdrav tedy spočívá v tom, že si dlaní pravé ruky plácáte rytmicky do temene hlavy a levou krouživě hladíte břicho, současně s tím se druhému dvakrát ukloníte.

Během vzájemného zdravení může hrát hudba (ideálně směsice cizokrajných melodií), nesmí však rušit.

SČUCHNUTÍ

Časová dotace: 30 minut

Pomůcky:
– šátek pro každého
– 4 různé vůně (voňavka, voda po holení)
– 4 barvy na obličej

Cíle aktivity:
1. Účastníci si procvičí orientaci a poznávání pomocí smyslů.
2. Účastníci spolupracují na základě mimoslovní komunikace.
3. Účastníci se rozdělí do pracovních skupin.

Charakteristika aktivity:

Účastníci se snaží rozpoznat poslepu členy své skupiny. Vodítkem je jim přitom vůně, kterou má každý účastník nanesenou na zápěstí jedné ruky.

Postup: (5 minut)

Lektoři si ze seznamu účastníků vytvoří potřebný počet skupin a pro každou z nich připraví jednu vůni dobře rozpoznatelnou od ostatních. Účastníkům lektoři vysvětlí, že je čeká aktivita, ve které se budou muset spolehnout jen na některé své smysly – zejména čich, a proto v jejím průběhu neuvidí (je možné udělat i variantu bez mluvení). Lektoři účastníkům zavážou oči a nanesou jim na zápěstí jedné ruky přiměřené množství vůně a barevnou tečku. Následně je rozmístí po místnosti tak, aby členové jedné skupiny byli od sebe dostatečně vzdáleni. Jakmile jsou všichni účastníci označeni a odděleni, zahájí lektoři aktivitu zadáním úkolu, jímž je najít ostatní členy své skupiny. Spolu s tím jim sdělí, kolik členů má skupina mít. Ve chvíli, kdy si skupina účastníků myslí, že je kompletní, zvedne spojené ruce nad hlavu a čeká na příchod lektora. Barevné tečky slouží pro kontrolu. Cení se rychlost, ale i správnost dohledání. Takto sestavené skupiny mohou dále pomáhat s přípravou snídaní, mytím nádobí, úklidem místností atp. Rozpis služeb s přiřazenými skupinami je dobré umístit do prostoru.

PRAVIDLOVKA

Časová dotace: 30 minut

Pomůcky:
– flipchart
– fixy
– papírová páska

Cíle aktivity:
1. Účastníci spolu s lektory společně nastaví pravidla soužití v objektu a vysvětlí význam a důležitost těchto pravidel.
2. Účastníci porovnají frontální vs. participativní nastavování pravidel pobytu na kurzu a reflektují oba přístupy.
3. Účastníci se zaváží k dodržování těchto pravidel během celého kurzu.

Charakteristika aktivity:

Interaktivní formulování a dohodnutí pravidel společného pobytu na prožitkovém kurzu. Účastníci přitom zažijí dva odlišné přístupy toho, jak lze takovou aktivitu provést (viz níže).

Postup: (5 minut)

Lektor v přestrojení (např. školníka) přečte nebo předříká účastníkům strohým hlasem „školní řád" (1. nevzdalovat se bez dozoru z objektu, jen po domluvě s lektory; 2. nenavštěvovat se na pokojích; 3. chodit včas; 4. nepoužívat mobilní telefony během programu; 5. nekouřit, nepít alkohol, nepožívat jiné omamné látky) a odejde. Na něj naváže jiný lektor, který vybídne účastníky, aby zformulovali několik vlastních pravidel, která považují za důležitá pro společné fungování skupiny na tomto kurzu. Lektor tato pravidla sepisuje na flipchart. Poté se lektoři mohou pokusit spojit některé z návrhů v obecnější zastřešující pravidla, případně doplnit vlastní návrhy. V různých podobách by např. mělo zaznít pravidlo „respektuj názor druhého", přičemž by mělo být vysvětleno, že součástí tohoto pravidla je i neshazovat názory druhých (a to jak verbálně, tak i neverbálně, tj. zvuky, pohledy, ignorováním, skákáním do řeči, vyrušováním atd.). Dále doporučujeme zavést pravidla: „mluví jen jeden" a „pravidlo stop", tj. možnost odmítnout zapojit se do aktivity, příp. vystoupit z aktivity za patřičného zdůvodnění. Pokud se budou návrhy pravidel účastníků výrazně lišit od pravidel lektorů, lektoři vyzvou účastníky, zda jsou ochotni souhlasit i s některými z původně uvedených pravidel. Není-li tomu tak, je třeba dosáhnout takového kompromisu, aby byly obě strany s výsledkem spokojeny.

Tip:

Další možností je po sepsání pravidel na flipchart vyzvat účastníky, aby se pod ně všichni podepsali, a stvrdili tak svůj závazek tato pravidla dodržovat.

Krátká reflexe:

Který přístup při stanovování pravidel vám vyhovoval více a z jakého důvodu?
Proč si myslíte, že je pro nás důležité, abychom se společně domluvili na pravidlech?

Na závěr:

Lektor se může vrátit k aktivitě Výměna identity a zdůraznit význam psychické bezpečnosti. Každý z nás může mít odlišnou citlivost vůči tomu, když o něm mluvíme. Je tedy třeba si toho u ostatních všímat a být v tomto směru ohleduplný. Je vhodné také upozornit na vliv verbálních i neverbálních signálů na zachování bezpečné a otevřené atmosféry ve skupině (např. ušklíbání se, ironické poznámky, vzdychání atd.). Lektor také účastníkům vysvětlí základní princip a funkci reflexe v rámci programu prožitkového kurzu.

ETNOVEČEŘE

Časová dotace: 90 minut

Pomůcky:
– mapa ČR
– připínáčky s připravenými štítky/vlaječkami (na které je možné napsat jméno)
– tenké fixy
– barevné moderační kartičky

Cíle aktivity:
1. Účastníci poznají a představí odlišné kultury formou jídla a zapojením chuti.
2. Účastníci posílí identitu skupiny a vnesou svou jedinečnost do utváření atmosféry kurzu.
3. Účastníci si uvědomí rozmanitost (kulinářských) tradic v rámci ČR.

Charakteristika aktivity:

Účastníci představí své produkty ostatním. Ochutnávají a zároveň jim jeden z lektorů představí hlavní jídlo (rovněž exotického původu). Tohoto impulzu pak mohou během večeře využít k dalšímu povídání o místech, ze kterých účastníci, lektoři i cizinci pocházejí, kde cestovali atd.

Postup: (5 minut)

Každý z účastníků má za úkol přivézt nějakou kulinářskou specialitu ze svého regionu, popř. týkající se země/regionu, ve kterém strávil studijní pobyt atd. (Viz výše Příprava účastníků před kurzem.) Organizátoři kurzu zároveň zajistí plnohodnotný pokrm, ideálně jiného než českého původu, který bude mít nejlépe vztah k zemi původu lektora-cizince. Na „švédský stůl" každý umístí svůj pokrm/produkt a připojí k němu cedulku s názvem, případně dalšími detaily – např. rebarborový koláč, Benešov u Prahy (babiččina specialita). Poté produkt představí. Na závěr jeden z lektorů představí hlavní chod.

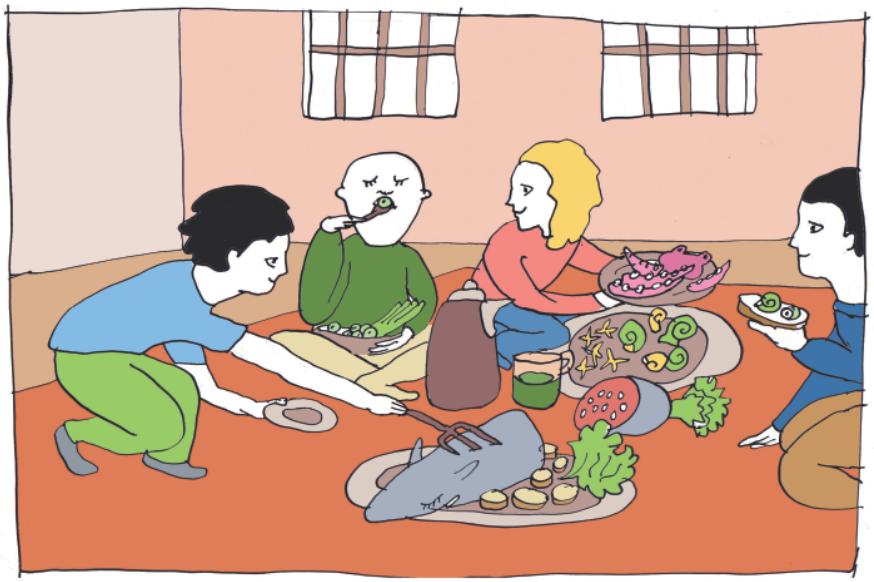

Tip:
V případě, že většina účastníků pokrm přiveze, je možné využít mapu ČR, kam zapíchnou vlaječku se svým jménem na místo, odkud jídlo pochází (pokud je pokrm z ciziny, napíší zemi původu na moderační kartičku a spolu se svou vlaječkou ji umístí v okolí mapy tím směrem, kde země leží).

MY STEREOTÝPCI

Časová dotace: 60 minut

Pomůcky:
- velké balicí nebo flipchartové papíry
- fixy
- staré časopisy
- nůžky
- lepidla

Cíle aktivity:
1. Účastníci si uvědomí existenci stereotypů při uvažování o kulturních skupinách.
2. Účastníci se zamyslí nad možností charakterizovat „vlastní" kulturu a nad tím, jak ji různí lidé vnímají odlišně.
3. Na základě hledání stereotypních charakteristik jedinců příslušejících k jedné kultuře si účastníci uvědomí významovou šíři pojmu kultura a stereotypní způsob uvažování a též skutečnost, že i stereotypy se u každého liší.

Charakteristika aktivity:

Účastníci ve skupinách kreslí svoji představu typického Čecha nebo Češky a zapisují jeho/její typické vlastnosti a další charakteristiky. Žáci se vyjadřují, zda tyto „typické" charakteristiky platí i pro ně.

Postup:

Úvod (5 minut)
Školitel postupně klade několik otázek, účastníci se mohou hlásit:

Kdo se cítí být sportovcem/sportovkyní? Kdo se cítí být dítětem? Kdo se cítí být Čechem/Češkou?

Po těchto otázkách se lektor zeptá, zda si účastníci myslí, že dané kategorie, např. dítě, Čech apod., pro všechny znamenají totéž, a uvede postup aktivity, při níž skupiny kreslí typického Čecha nebo Češku.

Fáze 1 (25 minut)
Účastníci se rozdělí do skupin přibližně po pěti; každá skupina dostane papír, fixy, lepidlo a nůžky. Má za úkol: 1. nakreslit typického Čecha nebo Češku, 2. k obrázku postavy nakreslit jeden předmět, který je pro ni typický, 3. do obrázku zakomponovat/napsat do něj odpovědi na následující otázky:

Co má rád/a?
Co nemá rád/a?
Co dělá nejraději ve volném čase?
Jaké má vlastnosti (1–2 charakteristiky)?
Co je pro něj/ni v životě důležité (1–2 věci)?

Fáze 2 (15 minut)
Jednotlivé skupiny ukážou ostatním účastníkům své „Čechy a Češky" (ideální je možnost obrázky někam zavěsit) a popíší je i jejich vlastnosti. Lektor si zapisuje opakující se charakteristiky. Lektor se na závěr každého (nebo vybraného) představení zeptá skupiny, jak se jim dařilo shodnout se na vyobrazení typického Čecha/Češky.

Fáze 3 – Reflexe (15 minut)
Lektor vybere ve fázi 2 čtyři až osm opakujících se tvrzení, nyní je jedno po druhém předčítá a vždy si stoupne ten, o kom dané tvrzení platí.

Pociťujete, že patříte mezi Čechy a Češky? Myslíte, že vás charakterizují obrázky typických Čechů, které jste vytvořili?

Účastníci si stoupají velice různě, nemůžeme o člověku říct, že víme, jaký je, jen na základě jeho identifikace se skupinou. Pokud si myslíme, že na základě příslušnosti k jedné skupině umíme určit vlastnosti jednotlivce, uvažujeme stereotypně. Stereotypy si vytváří každý, je to jeden ze způsobů poznávání světa.

Jak stereotypy vznikají? Jsou pravdivé? V čem mohou být nebezpečné? Jsou vlastnosti, které jsme přisuzovali „typickým" Čechům, stereotypy? Stalo se vám někdy, že někdo předpokládal na základě toho, že jste Čech / dcera / středoškolák, o vás něco, co vám vadilo nebo co se vám třeba líbilo, ale co nebylo pravda?

Lektor na závěr požádá polovinu účastníků, aby se pokusili definovat pojem stereotyp, a druhou polovinu požádá o totéž u pojmu předsudek. Pak nechá dobrovolníky přečíst definice, případně nabídne srovnání s definicemi ze slovníku.

Informace k tématu:
Stereotyp je navyklý způsob uvažování, který zjednodušuje realitu a přiřazuje všem členům skupiny jednotnou charakteristiku bez ohledu na individuální vlastnosti jednotlivých členů skupiny. Často je to uzavřený neměnný postoj, který bývá převzatý (z rodiny, školy, médií) a neopírá se o vlastní zkušenost. Negativní stereotyp se nazývá předsudek.

KULTURNÍ FACEBOOK

Časová dotace: 80 minut

Pomůcky:
- papíry ve formátu A3
- vlastní fotky účastníků
- fixy
- voskovky
- 5krát lepidlo
- dlouhý provázek
- 60 kolíčků

Cíle aktivity:
1. Účastníci charakterizují sami sebe prostřednictvím vytvoření osobního profilu.
2. Účastníci rozvinou schopnost obhájit svůj názor a dohodnout se s ostatními na jednotném stanovisku.
3. Účastníci se zamyslí nad významem termínu kultura a její problematičností.

Charakteristika aktivity:

Účastníci si na základě předem dané struktury vytvoří své profily, díky nimž budou mít možnost o sobě a o druhých zjistit více informací.

Postup:

Příprava: V rámci přípravy na kurz lektoři vytvoří své profily (viz níže) a natáhnou do místnosti provázky (např. mezi okny). Své profily pak využijí při uvádění aktivity.

Fáze 1 (15 minut)
Lektor rozdá účastníkům čtvrtky ve formátu A3, účastníci ji otočí na výšku, přehnou ji na dvě poloviny (horní a dolní) a dolní polovinu zatím nechají nepopsanou. Do horní poloviny vlevo účastníci nalepí svou fotku a napíší své jméno nebo přezdívku, podle toho, jak chtějí, aby je ostatní na kurzu oslovovali. Nyní se zamyslí nad svými charakteristikami, vedle fotky píšou své odpovědi na následující otázky (obdobné jako v předchozí aktivitě, lze využít stejného plakátu z předchozí aktivity):

Co mám rád/a?
Co nemám rád/a?
Co dělám nejraději ve volném čase?
Jaké vlastnosti mne nejlépe charakterizují (1–2 charakteristiky)?
Co je pro mě v životě nejdůležitější?

Po dobu tvorby vlastních profilů může lektor jako pozadí pustit příjemnou hudbu.

Fáze 2 (15 minut)
Lektor účastníkům představí princip Facebooku pomocí následujících otázek:

Nyní jste si vytvořili vlastní (zjednodušené) profily, připomínají vám něco? Jak funguje Facebook? Dalo by se říci o lidech, kteří mají svůj profil na Facebooku, že mají nějakou společnou kulturu? Do jakých skupin a podle čeho se lidé na Facebooku rozdělují? Představte si nyní, že bychom na Facebooku chtěli vytvořit skupinu s názvem „Naše kultura". Z čeho by se tato skupina (tj. kultura) skládala?

Lektor nechá účastníky spontánně odpovídat (např. lidé se na FB rozdělují podle toho, co mají společné, podle shodných zájmů; skupina „naše kultura" by se skládala z tradic, zvyků atd.).

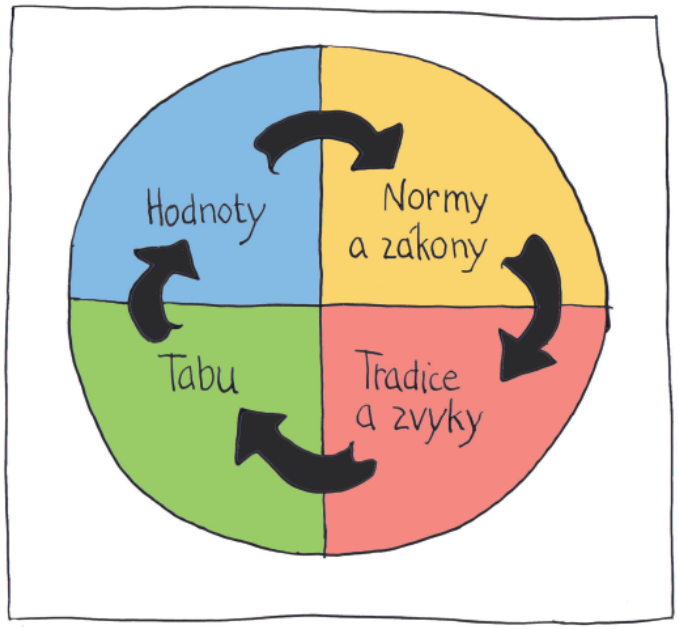

Fáze 3 (30 minut)
Poté lektor vysvětlí účastníkům, že kulturu můžeme pro zjednodušení charakterizovat čtyřmi okruhy:
– hodnoty;
– normy;
– tradice a zvyklosti;
– tabu.

Právě tyto okruhy odpovídají čtyřem stanovištím v budově. Lektor vysvětlí pravidla:

Abychom FB skupinu „Naše kultura" mohli vytvořit, rozdělíme se nyní do čtyř týmů. Každý tým se vydá k jednomu stanovišti a pokusí se shodnout v odpovědi na zadaný úkol. Jakmile se jim to podaří, mohou libovolně pokračovat k dalšímu stanovišti. U každého stanoviště bude zároveň jeden lektor, který se účastníkům pokusí domluvu usnadnit.

Okruhy:

Hodnoty:

Shodněte se na dvou hodnotách, které jsou pro vás v životě nejdůležitější (lektor může uvést příklady: přátelé, rodina, peníze, vzdělání, nezávislost, děti, víra v Boha, spravedlnost, poctivost).

Normy:

Vzpomeňte si na situace, kdy jste cestovali nebo pobývali mimo Českou republiku a setkali jste se se zcela odlišným chováním, pravidlem či zákonem, než na jaké jste zvyklí (např. v restauraci, při pozdravu, na tržišti, v rodině a mezilidských vztazích). Vyberte dvě situace a na jejich základě zkuste určit dva příklady chování v interakci s lidmi, které jsou podle vás v tu chvíli správné a normální.

Tradice a zvyklosti:

Domluvte se na třech nejdůležitějších tradicích a zvyklostech, které všichni dodržujete nebo se snažíte dodržovat.

Tabu:

Nalezněte alespoň dvě témata, o kterých se na veřejnosti či ve vaší třídě nemluví. Ve zbývajícím čase se můžete zamyslet, proč tomu tak je.

Fáze 4 – Reflexe (20 minut)
Skupinky se sejdou zase dohromady a lektor každou z nich vyzve, aby představila ostatním to, na čem se dohodla. Poté následuje reflexe s jednotlivci po kruhu a hledání odpovědí na následující otázky:

Jak pro vás bylo těžké se dohodnout?
Na kterém tématu se vám dařilo nejlépe se shodnout?
Které téma pro vás naopak bylo nejtěžší?
Čím vás překvapily názory ostatních účastníků?
Co nového jste se o sobě dozvěděli?
Dokázal by někdo vysvětlit, co znamená „kultura“?

ZÁVĚREČNÝ RITUÁL

Čas: 15 minut

Pomůcky:
– velká svíčka
– sirky

Cíle aktivity:
1. Účastníci symbolicky zakončí den pod širým nebem.
2. Účastníci se ohlédnou za prvním dnem programu a vyjádří svůj pocit z kurzu.

Charakteristika aktivity:

Zakončení prvního dne na prožitkovém kurzu s využitím tmy a noční atmosféry. Ohlednutí za programem.

Postup:

Účastníci spolu s lektory poodejdou na volné prostranství nedaleko objektu (pole/louka), kam ideálně nedopadá světlo pouličních lamp a kde je „přirozená tma“. Poté, co účastníci ztichnou, začne lektor klidně a dostatečně nahlas hovořit. Poděkuje účastníkům za jejich ochotu zúčastnit se programu a zrekapituluje, co se během dne odehrálo. Mezitím zapálí svíčku. Poté předá svíčku účastníkovi po své pravici a požádá jej, aby jedním, dvěma slovy zhodnotil pocit z celého dne (může použít jakýkoli slovní druh, ale může říci pouze dvě slova). Svíčka koluje mezi účastníky a každý postupně dvěma slovy zhodnotí své dojmy z programu.

PROBÍRÁČEK

Cíle aktivity:
1. Účastníci se prostřednictvím těchto aktivit naladí na následující program.
2. Účastníci na začátku dne rozhýbou a uvolní své tělo.

Před samotnými probíráčky se lektoři zeptají na náladu (pomocí „lidského teploměru“: účastníci natáhnou ruku před sebe a dají ji tak vysoko, jak se nyní cítí – dole znamená „na umření“; nahoře „létal bych v oblacích“) a dají účastníkům prostor zeptat se na případné technické či jiné otázky.

Ranní probíráček (energizer) přispěje ke zkoncentrování pozornosti účastníků a k naladění na hravou atmosféru, která provází celý program kurzu. Je ideální čerpat ze zkušeností a znalostí lektorů, zde navrhujeme jeden.

Maorské „Haka“

Čas: 5–10 minut

Pomůcky:
– žádné

Postup:

Maorské Haka je probíráček inspirovaný skutečným skupinovým tanečním rituálem, který tradičně prováděli tichomořští Maorové, aby před bojem povzbudili bojovníky k odvaze a zastrašili nepřítele. Zároveň ho používá novozélandský národní fotbalový tým, aby ukázal, kdo zvítězí. Účastníci se postaví do kruhu tak, aby na sebe všichni viděli a měli kolem sebe dostatek místa. Lektor představí účastníkům původ rituálu a vyzve je, aby se maorské bojovníky svým řevem a pohyby pokusili napodobit. Účelem rituálu je přece vystrašit nepřítele k smrti, a tím získat psychologickou převahu v boji!

Lektor v pravidelném rytmu vykřikuje následující slova a pohybuje se do rytmu níže popsaným způsobem:

Kamate kamate, kó-ra, kó-ra
Kamate kamate, kó-ra, kó-ra
(Lektor v mírném předklonu střídavě dupe pravou a levou nohou, spolu s nohama zvedá pravou a levou ruku do úrovně hlavy.)

Hejá, hejá, hejá, hejá
(Lektor vzpažuje ruce napravo a nalevo vždy při vykřiknutí slova „hejá“.)

Fi-titi, fi-titi, fi-titi, fi-titi
(Ve stejném rytmu pak vztyčuje pravé a levé předloktí a hrozí prsty nepříteli, přičemž dělá na některého z účastníků děsivé grimasy.)

Ha!
(Rytmus rituálu ukončí lektor vzkřiknutím „Ha!“, přičemž se narovná s levou nohou mírně vpřed a chytí imaginární pádlo za hlavou /pravá ruka více vzadu/, jako by chtěl nepřítele uhodit, protože je ale lstivý, hrábne pak prsty pravé nohy do země a symbolicky vmete nohou za svým tělem písek do „očí“ nepříteli.)
Rituál se opakuje od začátku při každé změně pohybu. Pro inspiraci je možné shlédnout krátké video z fotbalového zápasu, na němž novozélandský národní tým předvádí jednu z možných variant rituálu: http://www.youtube.com/watch?v=uHW1K2LeQXE

BĚH NA HRANICE

Čas: 120 minut

Pomůcky:
- barvy na obličej
- vyznačená trať se stanovišti
- fáborky (2 barvy)
- eurofólie
- připínáčky
- papíry A4 se zadáním úkolů na jednotlivých stanovištích
- vytištěná přísloví pro druhé stanoviště
- šátky (každý účastník má vlastní šátek + 10 dalších šátků)
- 4krát 5 typů bankovek z jakékoli stolní hry (monopoly, dostihy atd.)
- šifra
- hlavolam/hádanka
- 5krát špunty do uší
- 5krát obyčejný dudlík (ev. papírová páska)
- 5krát silný obvaz
- papír a tužka pro každý tým
- dlouhý provázek
- 4krát lano
- 2krát sedák
- 2krát helma
- 2krát rozstříhaná mapa v obálce (na večerní aktivitu Útěk z Poseidonu)

Cíle aktivity:
1. Účastníci na základě vlastní zkušenosti zformulují pravidla týmové spolupráce a pravidla komunikace v týmu/skupině.
2. Účastníci zhodnotí silné a slabé stránky svého týmu a zamyslí se nad tím, jak by mohli efektivněji využít dovedností a specifik každého jedince v týmu.
3. Účastníci na základě vlastní zkušenosti popíší pocity, které v nich vyvolávalo omezení způsobené nějakým handikepem.

Charakteristika aktivity:

Outdoorový závod týmů po stanovištích, na nichž musí plnit rozmanité úkoly. Účastníci mají ztíženou spolupráci různými hendikepy (viz níže), které jim znesnadňují komunikaci a fyzický výkon některých členů ve skupině. Aktivita vyžaduje spolupráci, schopnost domluvit se a řešit problémy ve ztížených podmínkách.

Legenda:

Žijete v daleké zemi v malém městě za devatero horami a devatero řekami. V televizních zprávách před několika dny zveřejnili výsledky voleb. Volby vyhrála politická strana, která tvrdí, že obyvatelé vašeho města budou násilím vystěhováni, protože jejich předkové do tohoto města kdysi přišli z jiné země. Obyvatelé nedalekého města, kteří volili vítěznou stranu, se shromáždili a s podporou armády pochodují na vaše město se zbraněmi v rukou. Vaše rodiny už delší dobu uvažují, že by odešly do jiné země, kde by se vám žilo lépe, a tato událost je pro vás poslední kapkou. Sbalíte všechny své věci a vydáváte se na útěk. Jediná cesta do bezpečí vede za hranice do sousední země. Berete s sebou celou svoji rodinu. Jelikož jste se již s některými nepřáteli z vedlejšího města potkali, odnášíte si na cestu různá zranění – někdo přišel o zrak, jiný o nohu, další o ruku, někdo byl blízko výbuchu a neslyší a jiný se lekl, až přestal mluvit. Je nejvyšší čas vyrazit. Hodně štěstí!

Postup:

Na konci probíráčku zazní zničehonic siréna a následně se ozve hlášení místního rozhlasu. Hlášení je možné číst například z okna z vyššího patra.

Hlášení: Pozor, pozor, hlášení místního rozhlasu! Občané, dnes, 13. 9. 2011, vyhrála volby Strana za čisté Kotěhůlky. Hlavním cílem této strany je vyhnání všech cizinců a národnostních menšin z naší obce. Civilní pořádkové jednotky za podpory obyvatel ostatních obcí jsou již zmobilizovány. Už zde nejste vítáni. Sbalte si nejnutnější věci a neprodleně opusťte vesnici i se svými rodinami.

Lektoři připraví náročnou trasu terénem a označí ji fáborky. Účastníci mají za úkol proběhnout v týmech danou trasu a na jednotlivých stanovištích společnými silami (tj. ideálně zapojením všech členů týmu) plnit úkoly. Jednotlivá stanoviště jsou uzpůsobena tak, aby na nich mohlo úkoly plnit zároveň více týmů. Trasa by měla být přiměřená pro běh skupin s hendikepy. Vedoucí lektor účastníky rozdělí (např. barevný puntík na nos barvami na obličej) do čtyř týmů po cca šesti lidech. Barvami se účastníci následně mohou domalovat, aby se zvýraznily příslušnosti k jednotlivým týmům a jednotlivci se ztotožnili s identitami svých týmů/rodin. Ze startu pak vybíhají všechny týmy najednou. S každým týmem běží zároveň jeden lektor, který povzbuzuje svou skupinu a dohlíží na dodržování pravidel, případně je ujasňuje u jednotlivých stanovišť.

Jednotlivé úkoly na stanovištích plní každé družstvo samo za sebe. Stanoviště jsou celkem tři. Doběh posledního člena skupiny určuje doběh celé skupiny, a tím i pořadí. Následuje reflexe běhu a poté, co si ujasní, co jim fungovalo a nefungovalo při společné práci, jdou na čtvrté a poslední stanoviště (vždy dva týmy společně). Následuje reflexe po čtvrtém stanovišti, návrat domů a přestávka. Po přestávce následuje vyhlášení výsledků a další aktivita.

Hendikepy:

1. Slepý – *zavázané oči (šátek).*
2. Hluchý – *špunty do uší (molitanové), šátek, ev. velká sluchátka přes uši.*
3. Němý – *„přeškrtnout" pusu barvami na obličej, zákaz mluvení, dudlík do pusy / ev. zdravotnická náplast přes pusu.*
4. Beznohý – *svázané nohy šátkem (může skákat, popř. být nesen).*
5. Bezruký – *ruka, kterou účastník píše, je přivázána obvazem k tělu.*
6. Bez hendikepu.

Stanoviště:

Jednotlivá stanoviště lektoři odliší od značené trati přidáním jiné barvy fáborku (doporučujeme nepoužívat žlutou a zelenou barvu). Na stanoviště umístí vždy cedulku se zadáním (např. vloženou do eurofólie a připevněnou na strom připínáčky či provázkem).

1. Sběr bankovek

Při útěku se snažíte posbírat peníze, které máte ukryty na různých místech, abyste pak mohli uplatit celníka při přechodu přes hranice.

Zadání: Ve větvích okolních stromů jsou přivázány čtyři šátky, ve kterých jsou umístěny bankovky. V každém šátku jsou jiné bankovky. Úkolem vašeho týmu je získat čtyři různé bankovky, kterými uplatíte celníka na hranicích (na konci trati). Při řešení tohoto úkolu dejte pozor na bezpečnost.
Pokyny pro lektora: Sleduje svoji skupinu, zda dbá na bezpečnost, případně upřesní pravidla.

2. Tichá zpráva

Únikové cesty ze země jsou přísně střeženy. Je třeba zjistit, zda je následující úsek bezpečný, a vyslat na průzkum část vašeho týmu, který pak zbytku pošle zprávu.

Zadání: Rozdělte se rovnoměrně na dvě skupinky. První skupinka pokračuje k dalšímu fáborku. Druhá zůstane na výchozím stanovišti. U dalšího fáborku najde první skupinka zprávu, kterou musí z daného místa bez mluvení předat druhé skupince, která zůstala na výchozím stanovišti. Teprve ve chvíli, kdy první skupinka zprávu správně zapíše a ukáže ji lektorovi, může se připojit ke zbytku své skupiny a pokračovat dále. Každý závodní tým si vylosuje jinou zprávu. Lektor jim poradí, že půjde o přísloví.

Pokyny pro lektora: Při přípravě aktivity je třeba vyznačit prostor, přes který si budou účastníci předávat zprávu (5–10 m). Zprávy pro jednotlivé týmy např.:
1) Kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde.
2) Bez práce nejsou koláče.
3) Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne.
4) Tichá voda břehy mele.

3. Bloudění v lese

Ztratili jste směr v hustém lese. Pouze jeden z vás zná způsob, jak se v tomto nepřehledném terénu orientovat.

Zadání: Vyberte jednoho člověka, který vaši skupinu lesem provede. Všem ostatním budou zavázány oči. Nezapomínejte na čas, který stále běží.
Pokyny pro lektora: Lektor vyzve účastníka vybraného pro vedení skupiny, aby pokračoval dále po fáborcích. Pro snazší rozlišení je možné tuto „slepeckou" trasu vyznačit odlišnou barvou fáborků. Trasu je možné ztížit například nataženým provázkem ve výši pasu, pod nímž musí vidoucí svou skupinu provést. Na konci trasy stojí lektor přestrojený za celníka a vybírá bankovky za přechod hranic. Lektor sleduje bezpečnost celé akce.

Reflexe I.:

V reflexi je vhodné se držet principu Kolbova cyklu, tj. nejdříve popis pocitů účastníků po závodě. Následovat by mělo shrnutí postupu týmů během jednotlivých aktivit a diskuse nad tím, jak fungovala spolupráce, jaké byly přednosti a nedostatky týmů a jaké obecné závěry lze z této aktivity vyvodit.

Otázky k reflexi:

Jak jste spokojeni se svým výsledkem?
Jak se nyní cítíte?
Jak jste postupovali během jednotlivých aktivit?
Co se vám v týmu nejvíce dařilo, popř. u jaké aktivity?
Jaké byly silné stránky vašeho týmu?
Jaké byly slabé stránky vašeho týmu?
Co byste příště dělali jinak?
Objevily se během aktivity situace, které jste zažili, popř. byste mohli zažít v běžném životě?
Jak jste se cítili s hendikepem v průběhu aktivity?
Jakým způsobem váš hendikep ovlivnil výsledek týmu?
Která část závodu pro vás byla nejtěžší/nejsnazší a proč?
Dokážete si představit život s nějakým hendikepem?
Může být člověk znevýhodněný i jinak než fyzicky?

Mapa v kruhu:

Právě jste překročili státní hranici. Abyste mohli bezpečně projít střeženým pohraničním pásmem, budete potřebovat mapu. Ta je před pohraničními strážemi ukryta na malém ostrůvku uprostřed bažiny, odkud ji musíte společnými silami získat.

Před tímto posledním úkolem je třeba, aby se vždy dva týmy spojily. Tyto dva spojené týmy se pak vydají každý na jiné místo. Úkoly na tomto stanovišti jsou pro obě spojené skupiny stejné, ale je potřeba, aby na sebe vzájemně neviděly. Lektoři proto tuto aktivitu připraví na dvou oddělených místech, která nejsou na dohled. Každé místo by mělo být prostorné a vyskytovat se poblíž nějakého silného stromu. Ve vzdálenosti asi 2 metrů od stromu vytvoří lektoři z lana kruh o poloměru cca 3 metrů (nemělo by být možné žádným možným způsobem dosáhnout z okraje kruhu doprostřed). Uprostřed tohoto kruhu je umístěn šátek či jiný předmět představující ostrov a na něm obálka s rozstříhanou mapou na večerní aktivitu Útěk z Poseidonu. U stromů leží vždy následující čtyři předměty: smotané lano, horolezecký sedák, helma a šátek.

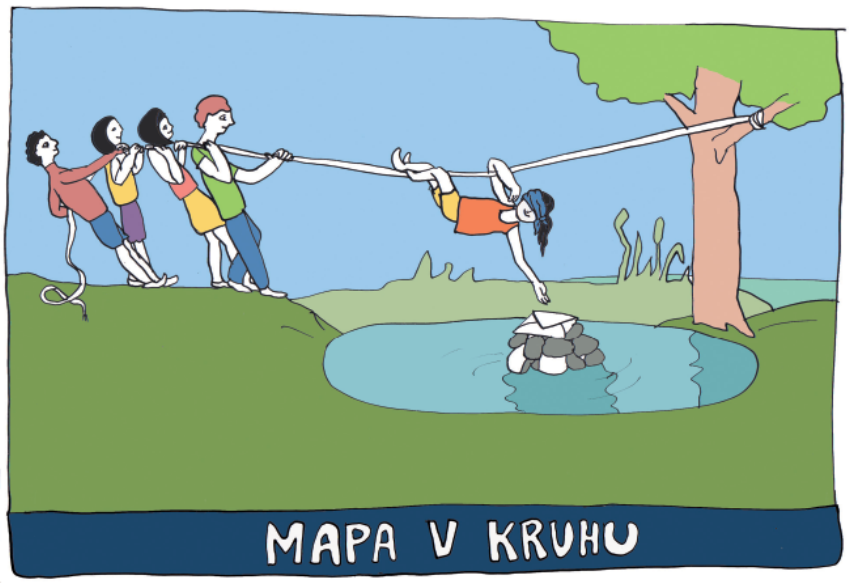

Zadání úkolu po rozdělení do skupin (na obou stanovištích; popř. instrukce podají lektoři):

Před vámi se nachází veliká bažina, která je vyznačena kruhem z lana. Uprostřed něj se na malém ostrůvku nachází důležité informace v obálce. Vaším společným úkolem je získat obálku a vynést ji bezpečně ven z bažiny. Necháte ji zalepenou a odevzdáte ji svému průvodci, informace v ní obsažené se vám budou hodit později.

Do území označeného kruhem z lana však nesmí nikdo z vás vkročit – tj. dotknout se rukou či nohou země! Pokud se tak stane, znamená to, že jste úkol nezvládli, a bude oběma vašim týmům přičteno 15 trestných minut, především však samozřejmě nechcete zemřít v bažině ☺ .

Kvůli výskytu nebezpečných chemických látek v bažině bude ten, kdo se bude pohybovat v zamořeném území, oslepen šátkem přes oči. K dispozici máte lano, horolezecký sedák, helmu a šátek a všechny tyto pomůcky byste měli použít a žádnou jinou navíc.

Pozor, ani žádná z těchto pomůcek se nesmí utopit v bažině – tj. dotknout se země v kruhu.

Hodně štěstí!

Reflexe II.

Po čtvrtém stanovišti následuje krátká reflexe v týmech složených ze dvou skupin. Lektoři mohou vycházet z otázek reflexe I. a ptát se, zda se něco změnilo a jak. Pokud mají lektoři pocit, že účastníci potřebují slyšet výsledky rychlosti jednotlivých týmů, vyhlasí je.

WINDOWS DO MÉ DUŠE

Čas: 90–120 minut (do oběda)

Pomůcky:
- papír
- nastříhané kartičky se čtyřmi různými barvami (červená, zelená, modrá a žlutá), černé fixy, (+ na flipchartu nakreslený a lehce vybarvený symbol Windows), propisky dle počtu účastníků, lepidla, úryvek z básně Františka Halase/kus textu z Mládí v hajzlu, Facebookové profily z předchozího dne

Cíle aktivity:
1. Účastníci dokážou vysvětlit vlastními slovy, co znamená slovo identita.
2. Účastníci se zamyslí nad svou vlastní identitou a jejími dílčími složkami.
3. Účastníci dokážou vysvětlit, jak se utváří identita člověka a které děje a události ji ovlivňují.

Charakteristika aktivity:

Kreativní a diskusní aktivita, při níž se účastníci zamyslí nad dílčími složkami své identity a na závěr sami vyjádří, jak význam slova identita chápou. Účastníci individuálně určují několik dílčích složek svojí identity a v celé skupině spolu s ostatními diskutují, jak se utvářela a v čem jsou její jednotlivé složky důležité.

Postup:

Fáze 1 – Stanovení pravidel

Lektoři rozdělí účastníky do 3–4 menších skupin a ke každé z nich si přisedne jeden lektor. Každý z účastníků dostane čtyři kartičky (od každé barvy jednu). Na tyto čtyři kartičky vždy postupně písemně odpovídá na otázku lektora. Každý lektor položí účastníkům otázku: Kdo jsem? Nechá pak účastníkům chvíli na to, aby na tuto otázku odpověděli. Poté jim položí tutéž otázku znovu a požádá je, aby odpověděli znovu na novou kartičku jiné barvy. Na kartičkách by se měly objevit různé role, ev. charakterové vlastnosti (člověk, Čech, fotbalista, dcera, studentka SŠ, stydlivý, kamarádský, vtipný…). Stejný proces se opakuje ještě dvakrát. Na závěr by tedy každý účastník měl mít na každé kartičce napsánu jinou odpověď na otázku, kdo jsem. Lektor se aktivity

účastní spolu s ostatními. Lektor rovněž účastníkům sdělí, že s jejich odpověďmi budeme dále pracovat, ale že je nenutíme, aby své odpovědi prozradili ostatním.

Lektor poté vyzve účastníky ke sdílení svých odpovědí s ostatními – ovšem výhradně na základě dobrovolnosti (můžeme je říkat postupně dokolečka po jedné roli, aby toho na jednoho nebylo najednou moc – tedy čtyři kolečka). Kartičky si lepí účastníci na svůj facebookový profil ve tvaru symbolu Windows. Lektor zároveň účastníky požádá, aby svou odpověď vysvětlili, vyptává se jich.

Fáze 2

Doprostřed kruhu, v němž účastníci sedí, rozhodí lektor další prázdné kartičky. Ke každé ze čtyř barev si účastníci přiberou od každé barvy ještě dvě kartičky. Lektor je vyzve, aby se pokusili na tyto nové kartičky napsat odpovědi na nové otázky, které se vztahují k rolím, které uvedli v první fázi aktivity. Tyto otázky zní:

1. Co mi tato role do života dává / co mi umožňuje?
2. Co mi tato role bere / v čem mě omezuje?

Tip:

Pokud bude potřeba, je možné účastníkům ilustrovat jednu z možných odpovědí. Na jednu z kartiček tak může účastník napsat: středoškolák. K tomuto výroku pak v druhé fázi aktivity doplní: 1. lepší šanci najít práci, 2. nemám tolik času na fotbal a na počítač.

Pokud zbývá čas, lektor může položit ještě jednu otázku: Co bych na sobě chtěl/a změnit?

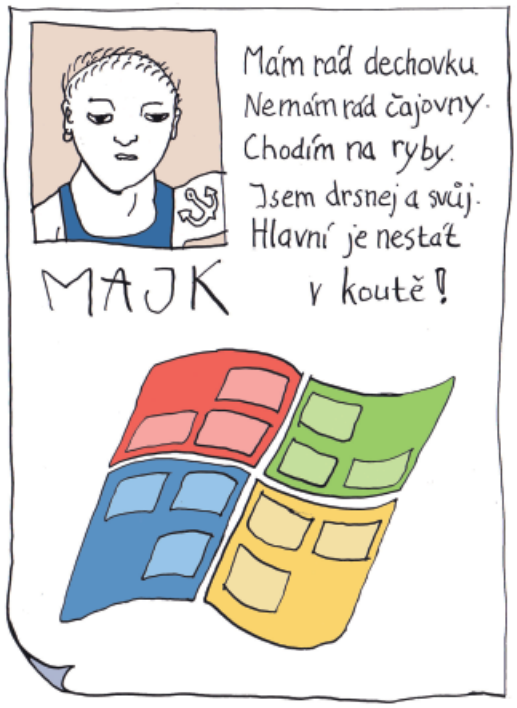

Reflexe aktivity:

Co jste se o sobě dozvěděli nového?
Jak vám bylo příjemné o těchto věcech hovořit s ostatními?
To, co jsme si tady pojmenovali a popsali, je… (Necháme několik účastníků odpovědět, pokud nezazní slovo identita, navrhne jej lektor.)
Jak rozumíte pojmu „identita"? Co se pod ním podle vás skrývá?
Myslíte si, že je důležité přemýšlet o své identitě? Pokud ano, proč?

Tip:

V této aktivitě je velmi důležité vytvořit atmosféru důvěry v menších skupinkách a nechat diskusi plynout vlastním tempem. Cílem aktivity je především dát účastníkům prostor rozhovořit se více o sobě a porozumět významu slova identita. Není tedy nutné aktivitu za každou cenu „stihnout" celou.

Pozor! Vzhledem k tomu, že jde o psychicky náročnou aktivitu, neměl by lektor účastníky v žádném případě nutit, aby své kartičky ostatním ukázali či aby proti své vůli odpovědi rozvíjeli. Ostýchavé jedince nicméně může jemně povzbudit.

ŽIVOT À LA DOMINION

Čas: 135 minut

Pomůcky:
- barevné kartičky (modrá, červená, zelená) ke stanovištím v I. části;
- popisy tří stanovišť v I. části;
- barevné žetony (modrá, červená, zelená) reprezentující životní zkušenosti;
- sáčky na barevné žetony pro každého hráče;
- velký Přehled pravidel (viz příloha č. 1: Cedule pravidla) – doporučujeme přepsat jej na velký karton, aby byl dobře viditelný;
- záznamové Karty pro účastníky (pro každého 1, viz příloha č. 3: Záznamová karta);
- pomůcky pro úkoly:
- živnostenské listy (viz příloha č. 4: Živnostenský list);
- vytisknuté básničky;
- panáky s vodou;
- gumové a pracovní rukavice;
- fotoaparát;
- „taháky" pro lektory (viz příloha č. 2: Tahák organizátora)

Cíle aktivity:
1. Účastníci pojmenují několik klíčových momentů a událostí, které ovlivnily jejich život.
2. Účastníci se zamyslí nad svým přístupem k dosahování svých životních cílů a hodnot, které stanovování těchto cílů ovlivňují.

Charakteristika aktivity:

Tato aktivita se snaží skloubit strategickou hru s osobním zážitkem. V první fázi aktivity se účastníci zamyslí nad událostmi/situacemi, které nejvýrazněji ovlivnily jejich život v oblasti poznání, vztahů a osobního úspěchu. Ve druhé fázi pak plní úkoly související s životními cíli, které si sami stanovili. V následné reflexi pak vysvětlí, jaké cíle si zvolili, proč a jak náročné pro ně dosahování těchto cílů bylo. Hra není klasickou soutěží, protože cíl si každý účastník stanovuje sám pro sebe. Výsledek jednotlivých účastníků závisí především na cílevědomosti a schopnosti kooperace jednotlivých účastníků.

Postup:

Fáze 1 – Vzpomínky a zkušenosti (25 minut)

V úvodní části programu získají účastníci šest „karet zkušeností" představujících události (zážitky), které nejvíce ovlivnily jejich život. Přestože získané karty budou využity v herní části programu, neměli by účastníci tušit, že s kartičkami se bude hrát nějaká strategická hra. Tento úvod navodí přemýšlivou atmosféru, a posune tak následující herní část více do osobní roviny.

Účastníci na počátečním místě dostanou tužku a pak v libovolném pořadí navštěvují tři stanoviště, která se nacházejí přibližně ve vzdálenosti 100–150 m, nejlépe různými směry od výchozího bodu. Na každém z těchto stanovišť je umístěn balíček karet jednoho ze tří typů – dle stanoviště vztahy, úspěch a poznání – a textová instrukce, která připomíná účastníkům jejich úkol. Příklady instrukcí pro jednotlivá stanoviště:

Poznání: „Vezměte si kartu poznání (modrý lístek) a napište na ni jednu zkušenost nebo zážitek, které vám něco daly, díky nimž jste se o sobě nebo o světě něco dozvěděli – lhostejno, zda pozitivního nebo negativního!"

Vztahy: „Vezměte si kartu vztahů (červený lístek) a napište na ni jednu osobu, která je nebo byla pro vás důležitá, která vás pozitivně či negativně ovlivnila, nebo se kterou jste zažili něco, co vás výrazně ovlivnilo!"

Úspěch: „Vezměte si kartu úspěchu (zelený lístek) a napište na ni slovo, jež vám připomíná událost, kterou považujete za svůj úspěch, něco, čeho jste dosáhli a na co jste hrdí."

Na stanovišti tedy účastník získá (vezme si) jednu až šest karet, na každou napíše či nakreslí jeden konkrétní zážitek v návaznosti na dané téma. Zaznamenaný zážitek musí odpovídat typu karty, která je na stanovišti připravena. Volba stanovišť závisí na nich, v daném časovém limitu však musí nasbírat 6 karet. Účastníci jsou na počátku instruováni, že jejich zaznamenané zážitky/zkušenosti na kartičkách nebudou v průběhu hry zveřejněny.

Fáze končí po uplynutí časového limitu, účastníci mají šest karet zkušeností a ty vymění za „žetony" stejné barvy. Pokud někdo bude mít méně než šest karet, vylosuje si žetony do počtu. Na žetony dostane každý účastník sáček.

Fáze 2 – Vysvětlování pravidel a výběr osobního cíle (20 minut)

Libreto: Vše, co jsme v životě zažili nebo se naučili, nám otevírá další možnosti. Bohužel nelze být všude a nelze vědět vše, proto je potřeba se zamýšlet nad cestami, kterými se chceme ubírat. Zároveň všechno to, čeho jsme dosáhli, budeme navěky vláčet s sebou, neboť se to stalo naší nedílnou součástí. Již jsme něco zažili, a tudíž máme z čeho vycházet (odkaz na předchozí část aktivity – barevné kartičky s životními zkušenostmi). Každý z nás má jiné startovní podmínky. Barevné žetony pro nás budou představovat naše znalosti a zkušenosti, které máme možnost využít ve svém dalším rozvoji. Je na čase zamyslet se nad tím, co je pro nás skutečně důležité a kam se v životě chceme dostat.

Účastníci jsou svoláni na počáteční místo „Start", kde jsou vylepeny pravidla v bodech a tabulka „životních cílů" a umístěna krabička s otvorem (ve stylu poštovní schránky). Účastníci si v tabulce vyberou sami pro sebe jeden životní cíl, jehož chtějí dosáhnout. Cíl může být v jakékoli úrovni a sloupci. Svou volbu napíšou na lísteček a ten vloží do krabičky s otvorem; nikdo je nebude kontrolovat.

Úroveň / linie	Vztahy	Úspěch	Poznání	Kombinované
2	Přátelé	Práce	Studium	Bohémský život
3	Partner	Materiální zajištění	Vzdělání	Umělecké dílo
4	Vychovat děti	Vlastní firma	Inspirovat ostatní	Uznání kritiků
5	Velká rodina	Bohatství	Objev	Proslulost

3. úroveň

Životní cíl

Linie „Poznání"

Druhé stanoviště „Výdejna" se nachází cca 50–150 m od Startu (dle fyzické zdatnosti účastníků a časových možností). Zde každý získává své životní cíle, lze je nabývat pouze postupně (nelze například získat Partnera bez Přátel). Čím vyšší úroveň cíle, tím obtížněji ho lze dosáhnout. Každý účastník obdrží Záznamovou kartu, bude ji nosit u sebe a lektoři mu do ní budou zaznamenávat dosažené cíle.

Hra se skládá z herních kol, přičemž každý účastník postupuje nezávisle na ostatních z jednoho kola do druhého podle toho, jak je on sám rychlý. V jednom herním kole může účastník dosáhnout jednoho životního cíle nebo pomoci nějaký cíl získat jinému účastníkovi.

Cyklus herního kola:

1. **Start:** Účastník je na Startu a má všechny žetony v sáčku.
2. **Losování:** Účastník si vylosuje 3 žetony ze svého sáčku.
3. **Vybrat cíl:** Na základě vylosovaných žetonů se účastník rozhodne pro jednu ze tří variant:
   a. Získat cíl sám (viz níže Podmínky pro získání Životního cíle).
   b. Spojit se s libovolným počtem účastníků a společně získat cíl (viz níže Vzájemná pomoc).
   c. „Běžet na prázdno" – pokud účastník nemůže získat cíl sám a zároveň se nechce s nikým spojit, běží k Výdejně a zpět na Start, kde losuje znovu.
4. **Výdejna a kontrola:** Po vybrání cíle účastník (sám nebo v kooperativní skupince) dorazí k Výdejně a lektor mu potvrdí cíl, případně předtím splní úkol.
5. **Rozdělení bonusu:** Účastník získá povinně bonusový žeton zkušenosti v barvě získaného cíle (v případě Kombinované linie si náhodně jeden vylosuje). Pokud účastník běžel ve skupině, získává ho libovolný člen.

6. Úkol: Pro získání životních cílů druhé, čtvrté a páté úrovně musí účastník splnit úkol (viz Tahák organizátora). V případě skupinky ho plní jen ten, kdo se o cíl uchází.
7. Zapsání cíle: Lektor vepíše získaný cíl do účastníkovy osobní Záznamové karty.
8. Opět od kroku 1.

Podmínky pro získání Životního cíle:

1. Životní cíl je 2. úrovně.
Účastník může získat tuto úroveň, pokud si vylosuje 2 žetony barvy daného cíle, nebo mu pomůže někdo z účastníků (viz níže Vzájemná pomoc). V případě Kombinované linie potřebuje 3 různé žetony.

2. Životní cíl je 3. nebo vyšší úrovně.
Účastník musí splnit všechny následující podmínky:
a. mít splněný životní cíl nižší úrovně ve stejné linii (např. nelze získat Partnera bez Přátel);
b. vlastnit alespoň jeden cíl o jednu úroveň nižší v jiné linii (např. nelze získat Partnera bez Práce nebo Úspěchu nebo Bohémského života);
c. vylosovat si potřebný počet žetonů barvy daného cíle (Partner = 3 červené žetony).

3. Vzájemná pomoc:
Účastník nemůže bez spolupráce s ostatními získat zkušenost vyšší než třetí úrovně, jelikož si losuje vždy jen tři žetony. Kooperovat může libovolný počet účastníků, kteří si vylosovali své 3 žetony, cíl však získává jen jeden z nich a bonusový žeton též jen jeden. Kooperující skupinka se přesune k Výdejně a ukáže lektorovi, že dohromady má žádoucí počet žetonů pro splnění jednoho cíle (žetony si každý nechává). Po pomoci se účastníci vracejí zpět na Start a znovu losují.

Shrnutí pravidel (vhodné napsat na flipchart, aby se podle nich účastníci mohli řídit):

1. Účastník na Startu a všechny žetony v sáčku.
2. Vylosovat 3 žetony.
3. Vybrat cíl, případně se domluvit na spolupráci.
4. Běžet, sám nebo s někým, k Výdejně.
5. V případné skupince se rozhodnout, kdo získá bonusový zkušenostní žeton a kdo životní cíl.
6. Návrat na Start a opět od 1.

Příklad 1)
Pro získání cíle Vychovat děti musím mít:
– životní cíl Partner;
– alespoň jeden z těchto Životních cílů: Materiální zajištění, Vzdělání nebo Umělecké dílo;
– ve skupině 4 červené žetony.

Po předložení a kontrole potřebných žetonů ve Výdejně dostává libovolný člen bonusový žeton.

Úroveň / linie	Vztahy	Úspěch	Poznání	Kombinované
2	Přátelé	Práce	Studium	Bohémský život
3	Partner	Materiální zajištění	Vzdělání	Umělecké dílo
4	Vychovat děti	Vlastní firma	Inspirovat ostatní	Uznání kritiků
5	Velká rodina	Bohatství	Objev	Proslulost

Musím vlastnit předcházející cíl
Cíl, který chci získat
Musím vlastnit alespoň jeden o úroveň nižší cíl v jiné linii

Fáze 3 – Hra (50 minut)

Po dosažení na počátku stanoveného cíle mohou účastníci dále získávat ostatní životní cíle, případně pomáhat ostatním. Hra končí po vypršení časové dotace, v průběhu lektoři motivují účastníky časovým omezením.

Reflexe:

Jak se cítíte?
Jak jste spokojeni s vaším výkonem?
Popište průběh aktivity. Co se dařilo, co ne – z jakého důvodu?
Dosáhli jste svých cílů? Pokud ne, co se stalo?
Jakou jste zvolili strategii? Změnili byste na ní něco?
Co ovlivnilo výběr vašeho životního cíle?
Jak moc bylo náročné plnění vašich životních cílů?
Stanovovali jste si v průběhu aktivity další cíle?
Jakou měly/mohly mít vliv na volbu životního cíle zážitky, které jste předtím uvedli na kartičkách?
V čem se podobají životní cíle v této aktivitě vašim skutečným životním cílům?
Jak tyto cíle souvisí s hodnotami?

Aktivita vznikla úpravou hry *Život á la Dominion*, Dalibor Šmíd a Jaroslav Altman, o. s. Užitečný život.

ŠALAMOUNOVA MULTIKULTURNÍ ČAJOVNA

Čas: 60–90 minut

Pomůcky:
– papíry A5 (dle počtu účastníků)
– připravený seznam otázek
– červené a zelené fixy
– rozličné druhy čajů a nápojů z různých koutů světa – čaje: Maroko (mátový), Indie (černý assam), Japonsko (zelený sencha), Jižní Afrika (Rooibos), Jemen (černý s mlékem, cukrem a kardamonem)
– kostým pro čajovníka
– nějaké pěkné tiché místo, kde lze rozjímat (louka, les, dešťová varianta: příjemná místnost s kobercem)

Cíle aktivity:
1. Účastníci zformulují vlastní názor a vysvětlí svůj postoj k různým otázkám a tématům.
2. Účastníci se zamyslí nad tématem různorodosti názorů.

Charakteristika aktivity:

Během popíjení nápojů lektoři pokládají účastníkům otázky. Účastníci otočením kartičky odpovídají „ano“ nebo „ne“. Po každé odpovědi se účastníci mohou zeptat na tři doplňující otázky k tématu či k vysvětlení názoru konkrétního člověka a při dobře fungujících pravidlech může vzniknout řízená diskuse.

Postup:

Účastníci se pohodlně posadí do kruhu tak, aby na sebe viděli. Lektor oděný v cizokrajném hábitu jim servíruje různé typy čajů a dalších podivuhodných nápojů, vypráví o jejich původu a způsobu podávání. Může následovat i krátké připomenutí postavy biblického krále Šalamouna a jeho schopnosti nalézat odpovědi na komplikované a složité otázky. Účastníci přehnou papír A5, vytvoří tak kartičku – na jednu stranu napíšou zeleně „ano“ a na druhou červeně „ne“. Lektor pak postupně klade jednu otázku za druhou a účastníci na otázky odpovídají pomocí kartičky „ano“ nebo „ne“, nikdy nic mezi, vždy odpoví. Po každé otázce mohou účastníci položit komukoli doplňující/vysvětlující otázku (např. proč si myslíš, že ano?). Jednomu konkrétnímu člověku je však možné v jednotlivých kolech položit jen jednu otázku. To znamená, že účastníkovi nelze položit dvě otázky za sebou

v jednom kole. Otázky je vhodné prokládat: zahajovací – lehké a neosobní – osobní – názorové – ukončovací (viz níže). Pokud skupina dobře a bezpečně funguje, je možné nechat účastníky položit vlastní otázku, případně střídat vlastní otázky s otázkami účastníků. Pokud pravidla ve skupině dobře fungují a funguje i diskuse, je možné u názorových otázek rozjet diskusi, avšak mít ji stále pevně v rukou. U osobních otázek NIKDY pravidla neporušovat. Je vhodné před začátkem shrnout pravidla:

- *Moderátor se ptá.*
- *Účastníci odpovídají.*
- *Nikdo nehodnotí, nedělá pošklebky!*
- *Mohou padnout max. 3 doplňující otázky, pouze v případě klidu a dodržování všech pravidel může vzniknout diskuse.*
- *Jednomu konkrétnímu člověku je možné v jednotlivých kolech položit jen jednu otázku.*
- *Každý má možnost jednou neodpovědět na doplňující otázku.*
- *Nevynášet informace mimo kurz!*
- *Pokud se v pravidlech kurzu objeví téma respektu a naslouchání, zopakovat. Jinak je určitě zmínit kvůli psychickému bezpečí účastněných.*

Lze vybírat z následujících otázek:

Zahajovací

1. **Jsi připraven/a?**
2. **Sedí se ti pohodlně?**

Lehké a neosobní

1. **Byl/a jsi někdy mimo ČR?**
2. **Chtěl/a bys žít v jiné zemi?**
3. **Máš někoho z kamarádů jiného původu než českého?**
4. **Setkáváš se ve svém okolí často s lidmi jiného než českého původu?**

Názorové

1. **Myslíš si, že homosexuálové by měli mít právo adoptovat děti?**
2. **Myslíš si, že by každá žena během těhotenství měla mít právo na potrat?**
3. **Souhlasíš s eutanazií?**
4. **Myslíš si, že staří lidé jsou zátěží pro stát?**
5. **Myslíš si, že tělesný trest může mít na dítě i dobrý výchovný vliv?**
6. **Souhlasíš s trestem smrti?**
7. **Myslíš si, že kdybys měl/a jinou barvu pleti, že by tě tvé okolí vnímalo stejně?**
8. **Máš strach z cizinců?**
9. **Soudíš lidi podle prvního dojmu?**
10. **Myslíš si, že by marihuana měla být uznána jako legální droga?**

Osobní

1. **Už ti někdy někdo něco ukradl? Už jsi někdy něco ukradl?**
2. **Chtěl bys alespoň jeden den strávit v těle opačného pohlaví?**
3. **Kouříš? Piješ alkohol?**
4. **Věříš v Boha?**

Ukončovací

1. **Chceš teď změnit některou z odpovědí na předchozí otázky?**
2. **Zalhal jsi u některé z odpovědí?**

Otázek je vhodné použít maximálně třicet.

Aktivita vznikla úpravou hry *Multisocio* z knihy Zlatý fond her III., Daniela Zounková, ed., Praha: Portál, 2007.

ÚTĚK Z POSEIDONU (celovečerní simulační rolová hra)

Čas: 180 minut

Pomůcky:
- kostýmy pro lektory (viz příloha č. 6: Postavy lektoři)
- kostýmy pro účastníky (zásoba starého oblečení), barvy na obličej
- materiál na výzdobu místnosti (hodiny, lampiony, fáborky, balonky)
- pomůcky na večerní aktivitu (občerstvení, dětské šampaňské, menu s cenami, bankovky, předměty do tomboly a čísla, karty na poker, ruleta, žetony, pro každého účastníka kartička se specifikací konkrétní role a jejího úkolu, technika (počítač, dataprojektor, reprobedny), muzika z 20. let, zvuky, které by měly vyvolat chaos a atmosféru katastrofy – např. zvuk valící se vody)
- rekvizity pro hráče, další pomůcky pro dílčí aktivity v rámci outdoorové části (3krát dlouhé statické lano, 6krát louč, 2krát klubko provázku, 1–3 čluny / pneumatiky od traktoru, nožní pumpa, předem vytištěný kód v gruzínském písmu, veliká autoplachta, nakopírované a rozstříhané mapy okolí, 5krát čelovka, fotoaparát, 1 velká svíčka, sirky);
- tlampač
- prázdné plastové lahve
- pro druhou část aktivity jsou pomůcky uvedeny u popisu stanovišť.

Cíle aktivity:
1. Účastníci rozvinou schopnost spolupráce, komunikace a empatie k potřebám druhého člověka.
2. Účastníci dokážou reflektovat uměle vytvořené prostředí společenské hierarchie a rozmanitosti.
3. Účastníci využijí své individuální schopnosti při společném překonávání překážek.

Charakteristika aktivity:

Celovečerní hra na motivy filmu Dobrodružství Poseidonu (r. 1972). Účastníci se stylizují do různých rolí pasažérů zaoceánského parníku na cestě z Evropy do USA, který uprostřed bujného podvečerního veselí zasáhne přílivová vlna a převrátí jej dnem vzhůru. K záchraně musí účastnící překonat řadu překážek v náročném nočním terénu.

Libreto:

Časově se situujeme do 20. let 20. století. Z Evropy do USA pluje rozmanitá společnost složená z lidí různého původu, různých povolání, zájmů, životních cílů a sociálních tříd. Někdo jede začít nový život, někdo se vydal za prací, jiný na dovolenou, přednášku či obchodní cestu. Během večera plyne nerušená zábava, lidé hrají poker, ruletu, tančí, popíjejí u baru a očekávají příchod nového roku. Ve chvíli bujarého novoročního veselí však venku zuří bouře. Přižene se obrovská vlna a zaoceánskou loď převrátí vzhůru nohama. Začíná boj o přežití, kyslík zbývá jen na dvě hodiny a cestovatele čeká cesta ke dnu lodi, kudy vede jediná možná záchrana.

Harmonogram akce:

20:00 – rozdělení rolí a uvedení do aktivity
21:00 – zahájení večera, „nástup na palubu“
22:00 – převrácení lodi, rozdělení do skupin, vyráží se do terénu – outdoorové aktivity cca 2 hod.
1:00 – nejzazší konec aktivity vč. reflexe

Postup:

Fáze 1 – Úvod

Záhy po večeři účastníkům lektor oznámí, že se večer všichni společně vrátíme zpět do 20. let 20. století a vydáme se na velkém parníku do Spojených států amerických. Účastníci se podle svých preferencí rozdělí do první, druhé a třetí třídy. Předem určený počet pasažérů v jednotlivých třídách určuje i počet míst pro účastníky.

Každou třídu si pak odvede lektor a seznámí je se základními principy a myšlenkami hraní rolí formou LARP (Live Action Role Playing). Nejdůležitější body (lektor vysvětlí svými slovy):

- **Výběr role** – pokud je daná role pravým opakem nás, neznamená to nutně, že to je špatně. Pokud v sobě máme kus herce a postava nám není vyloženě nesympatická, může to být naopak výzva a velká zábava se stát někým, kým normálně být nemůžeme/nejsme. Pokud však cítíme, že je nám postava nesympatická nebo nepříjemná, můžeme si ji vyměnit s jiným účastníkem.
- **Vstup do role** – se svojí rolí je důležité se seznámit a pokusit se domyslet si na základě základních faktů další informace. Zamyslíme se například nad otázkami:

  Kdo jsem? Jak asi vypadám, jak asi myslím? Jaké jsou mé vztahy k okolí? Jaké jsou mé životní cíle, postoje, hodnoty, priority?

  Nebojme se improvizovat a svou postavu obohatit tak, aby se stala reálnější a opravdovější.
- **Interakce je cí**l – nemá smysl se v průběhu aktivity držet stranou a hrát například roli „osamělého básníka" doslova, a tak se vyřadit ze společnosti, nepřineslo by to žádný užitek nám ani ostatním účastníkům. Snažme se být komunikativní a v naší roli toho co nejvíce zažít.
- **Rudé stop** – pokud se pro účastníka stane nějaká situace neúnosnou (psychicky, fyzicky…), má právo použít kódované heslo „rudé stop", a tím celou aktivitu pozastavit a z role vystoupit. Organizátor by měl být o tomto zpraven a učinit příslušná opatření (vyčlenění účastníka z role a aktivity, zjištění příčiny, zjednání přiměřené nápravy, případné pokračování v aktivitě, je možno i ve své vlastní roli…).

Následně lektor účastníkům představí jednotlivé role, které budou na plavbě zastávat (viz příloha č. 5: Příklady rolí). Účastníci si vyberou sobě nejpříjemnější roli, obdrží kartičku s detailnějším popisem své postavy a úkolem, který mají na lodi splnit (ten nikomu neprozrazují). Následujících 30 minut vytvářejí kostýmy, k dispozici mají staré oblečení a barvy na obličej, a ztotožňují se s charakterem postavy. K podnícení kreativity položí lektoři účastníkům několik otázek k zamyšlení, které by jim mohly pomoci role dokreslit. Účastníci na ně mohou odpovídat nahlas, aby pomohli i jiným podnítit fantazii. Např.:

Jaké jsou silné a slabé stránky vaší postavy? Jak je co nejlépe zahrát?
Jak se vaše postava chová k ostatním (bohatým, chudým, různým jiným postavám)?
Jak se může promítat bohatství, sociální postavení, vzdělání do chování vaší postavy?

Fáze 2 – Večírek na palubě (60–90 minut)

- Účastníci jsou kamelotem jednotlivě vpouštěni na palubu lodi, tam je vítá kapitán a posílá je ke krupiérovi pro peníze na cestu. Každá postava obdrží jiný počet peněz podle svého sociálního statusu.
- Zámořská loď vyplouvá a na palubě probíhá zábava, hraje hudba, losuje se tombola, konverzuje se, hraje se poker a ruleta (některé postavy mohou mít své vlastní propriety spojené s rolí, např. nižší soc. třída – balíček karet atd.). Vyvěšené hodiny jsou nastavené na 23:00, aby za hodinu odbíjely půlnoc.
- Večerem provází kapitán, který se postupně seznamuje se všemi účastníky plavby, pomáhá jim lépe se vžít do své nové role, seznamuje je mezi sebou, osobně je zve na večerní program, tanec, drink atd. Totéž může dělat další personál lodi (lektoři v rolích), především kamelot.
- Kamelot a ostatní personál pomáhají moderovat, uvádějí soutěže a komunikují s cestujícími.
- Důležité pro vytvoření atmosféry je rozmístění prostoru a výzdoba; pro inspiraci:
  Tři základní sektory:
  I. třída: stoly s ubrusem, skleničky na nožičce, menu na stole, obsluha číšníkem; nejblíže k baru a ke kasinu, fáborky, balonky, lampiony;
  II. třída: polouprávené gauče, fáborky;
  III. třída: polštáře na zemi, jen velmi skromná výzdoba, karty;
  – taneční plocha;
  – bar: pije se jen nealko, obsluhují lektoři;
  – kasino: v rohu stolek s židlemi, pokerem a ruletou.

Zakončení první části:
Vše se plynule odehrává až do momentu, kdy kapitán přeruší zábavu a ohlásí novoroční proslov. Po něm následuje odpočítání nového roku a bouchání dětského šampaňského. Zhasne se, na zeď se promítne úsek z filmu Dobrodružství Poseidonu (část, kdy loď převrátí vlna), lektoři vyvolají chaos, převracejí židle, chytají se lidí kolem, válejí se po zemi, cákají vodu… Pak se rozsvítí, ideálně slabší světlo, kapitán zklidní pasažéry: „Je potřeba se ztišit a poslouchat. Nejsou tu ještě někde ranění?" a rekapituluje, co se stalo: „Loď se převrátila

vzhůru nohama, co teď s tím?“ Pokud nikoho z účastníků nenapadne jít ke dnu lodi, které je nyní nejvyšším místem, navrhne to např. kamelot. Kapitán vytáhne obálky (které získali účastníci při Běhu na hranice při poslední z aktivit) a řekne, že je potřeba vytvořit tři rovnoměrné skupiny. Když jsou skupiny vytvořené, ke každé přidělí zodpovědné průvodce z řad personálu (lektorů) s obálkou. V obálce je rozstříhaná mapa lodi (mapa okolí).

Fáze 3 – Hledání únikové cesty z lodi (90–120 minut)

Nezbývá moc času, za dvě hodiny dojde kyslík, je potřeba najít cestu ven z lodi, dostat se k nejtenčímu místu ve dnu lodi. Po složení mapy účastníci po týmech vyrážejí ven mimo objekt a absolvují trasu, během níž musí překonat různé překážky. Lektoři se svými týmy vyrážejí na cestu do terénu, kde jsou už připravené jednotlivé úkoly – fyzicky i intelektuálně náročné. První úkol, složení plánu lodi, je pro všechny týmy stejný. Když mapu složí, vyrážejí na stanoviště označené číslem 1 (každá skupina má jedničkou označené jiné stanoviště).

Outdoorové aktivity:

Úkolem lektorů je u každé překážky zadat aktivitu, povzbuzovat účastníky, dbát na bezpečnost a případně jim pomáhat s orientací v mapě.

1. **Přechod přes lanový kříž** (pomůcky: 2krát horolezecké lano statické)

   Lektoři natáhnou mezi dvěma stromy lanový kříž. Stromy musí být alespoň 3 m od sebe, aby přejití byla výzva.
   Lektor vysvětluje zadání:

   Do lodi vniká proudem voda. Musíme na tomto místě bezpečně přejít jeden po druhém. Důležité je jištění z obou stran.

2. **Luštění nápisu v gruzínštině** (pomůcky: napsaný kód v gruzínštině, http://cs.wikipedia.org/wiki/Gruz%C3%ADnsk%C3%A9_p%C3%ADsmo; kartičky s gruzínskými písmeny a jejich ekvivalenty v latince – pouze ty, které jsou použity v kódu)

   Lektoři do uzavřeného či zřetelně ohraničeného prostoru (sklep, místnost, jeskyně, hustý les) rozmístí kartičky s písmeny v gruzínštině a latince; na každé kartičce je jedno písmeno oběma způsoby. Před vchodem do prostoru připraví nápis v gruzínštině s rozepsaným číselným kódem (např. dvě stě čtyřicet pět tisíc, sedm set třicet pět).
   Lektor uvede situaci na této překážce:

   V místnosti, která je před vámi, z porušených trubek uniká horká pára. Proto se v ní nikdo nemůže zdržet déle než 10 vteřin. Nachází se v ní ale abeceda gruzínského písma, díky němuž rozluštíte nápis, což vám může pomoci k záchraně z lodi. (Jde o kód, který členové týmu využijí na konci cesty z lodi. Nápis je v gruzínštině, jelikož loď pomáhal sestavovat gruzínský technik.) Zapamatujte si symboly gruzínské abecedy, a rozluštěte tak kód. Poté, co správně vyluštíte zprávu, můžete pokračovat na další stanoviště.

3. **Bludiště pod plachtou** (pomůcky: autoplachta / velký neprůhledný, ale průsvitný igelit, bílá páska – šířka cca 4 cm, blikačka na kolo, šátek)

   Na svrchní stranu autoplachty vyznačí lektoři bílou páskou trasu potrubí. Úkolem každého člena týmu je podplazit se pod autoplachtou po dané trase za pomoci ostatních, ti ho navigují podle světla z blikačky na kolo, které má umístěné na zátylku. Jedinec má zavázané oči šátkem, aby ho do nich v potrubí nic neuhodilo.
   Lektor uvede situaci na této překážce:

   Malým otvorem do lodi proniká silný proud vody. Jediná cesta dál vede potrubím. Ten, kdo je pod plachtou, nesmí zabloudit a nesmí narazit do stěn, aby se mu něco nestalo, pro úplnou bezpečnost si musí zavázat oči, vy ostatní ho tedy musíte navigovat.

4. Přenos kyseliny k rozleptání palubního otvoru (pomůcky: 3krát louč, provázky)

Na tomto stanovišti je po celou dobu lektor, pro každý tým má připravenou louč s navázanými provázky (čtyři dole a čtyři nahoře). Tým ji musí donést až do strojovny, jelikož obsahuje „žíravinu“, kterou pak účastníci využijí k rozleptání dna lodi. Kyselina obsažená v louči by mohla účastníkům rozleptat ruce, proto je nutno ji přes dané území přenést pomocí provázků. Při přenosu žíraviny musí každý člen týmu držet konec jednoho z provázků. Průvodce (lektor) dbá na bezpečnost.
Lektor uvede situaci na této překážce:

Cesta ven do bezpečí vede skrze dno lodi, které je nutné rozžhavit plamenem a rozleptat kyselinou, která je v nádržce. Vaším úkolem bude dopravit tento plamen bezpečně a společnými silami do strojovny, můžete se však držet jen na konci provázků.

5. Varianta I: Přeplutí zatopené strojovny (pomůcky: 3krát nafukovací člun/pneumatika, pumpička, 3krát pracovní rukavice; stanoviště je nutné umístit na břehu malého rybníka, jezírka, vodní nádrže či bazénu v okolí objektu; 3krát louč, balicí papír)

Jednotlivé týmy doputují ke strojovně, zde potkají krabici/chatku, kam zadají kód ze stanoviště č. 3 a uvnitř najdou pracovní „azbestové“ rukavice. Nadále nemusí držet louč za konce provázků, ale v rukavici. Závěrečné stanoviště představuje malé jezírko, rybník či nádrž s vodou (vodní terén musí lektoři předem prozkoumat). Účastníci vkročí do strojovny (sestoupí k vodě) a po vodě se přepraví na druhou stranu i s loučí. Přes vodní plochu se musí dostat celý tým. Na druhé straně vodní plochy je připravena veliká svíčka/louč, kterou týmy musí zapálit loučí, nebo je zde napnut balicí papír a týmy ho společně třemi loučemi propálí.
Lektor uvede situaci na této překážce:

Dorazili jste do strojovny a zjistili jste, že je kvůli úniku vody celá zatopená. Vaším úkolem je dostat louč s kyselinou na druhou stranu vodní plochy a tam zapálit další louč, která rozleptá dno lodi. Pokud znáte kód, smíte si vzít rukavice, díky nimž můžete louč uchopit do ruky.

5. Varianta II: Výstup ze dna lodi (pomůcky: 3krát pracovní rukavice, jeskyně nebo jakýkoli kamenný průlez, balicí papír, hasicí přístroj, deky, kostým pro záchranáře)

V případě, že v místě není přístupná voda, lektoři najdou jeskyni či nějaký kamenný průlez a ošetří, aby v okruhu dvou metrů nebylo nic hořlavého. Poté, co účastníci vkročí do jeskyně, stojí tam kapitán a říká:

Dorazili jsme do strojovny a nyní musíme najít nejtenčí část dna.

Dva lektoři, kteří zůstávají venku, dají přes vchod balící papír, to je to nejtenčí dno. Přistoupí týmy s loučemi a zapálí balící papír, kapitán je upozorní, aby ihned couvli o dva metry dozadu. Lektoři uvnitř i venku mají připraveny hasící přístroj. Lektoři venku jsou převlečeni do záchranářského oblečení a mají přichystané deky, které po dohoření dna lodi (balícího papíru) dají zachráněným pasažerům. Poté odcházejí všichni zpět do objektu a jsou upozorněni, že si ještě max. na 10 minut sednou na rychlé sdílení aktuálních pocitů a až ráno si popovídají více do hloubky o všem, co vše se dělo.

Logistika:
Týmy vyrážejí všechny naráz po sestavení plánu. Na mapě mají očíslovaná místa, kterými postupně procházejí (postupují po překážkách různě a s ostatními týmy se na cestě mohou střetávat). Trasa pro každý tým je 3–5 km dlouhá. Některá stanoviště mohou být dle potřeby časově limitována. Rovněž platí, že na celý přesun a záchrannou akci je kvůli docházejícímu kyslíku časový limit (viz výše dvě hodiny). Lektoři mohou zbývající čas dle potřeby prodlužovat či zkracovat. Je však vhodné časové omezení akce účastníkům pravidelně připomínat za účelem posílení jejich motivace k záchraně.

Reflexe:
Aktivita je rozdělena na dvě části. První část reflexe proběhne hned po skončení aktivity, ještě než se účastníci odeberou ke spánku. Jejím cílem je především „odvětrat" pocity a dát účastníkům prostor ke sdílení nejdůležitějších, popř. kritických momentů. Druhá část reflexe pokračuje následující den ráno.

Reflexe I. (před spaním v celé skupině)

Jak se cítíte?
Má někdo potřebu ještě někomu něco sdělit?

Aktivita je úpravou hry *Poseidon* z knihy Učení zážitkem a hrou, praktická příručka instruktora, Daniel Franc, Daniela Zounková, Andy Martin, Brno: Computer Press, 2007.

3. den

ŽIVOT V MULTIKULTURNÍ SPOLEČNOSTI

PROBÍRÁČEK – MASÁŽ

Čas: 10 minut

Pomůcky:
– žádné

Cíle aktivity:
1. Účastníci se po náročné noci pomalu zaktivizují.
2. Účastníci se naladí na posledních společných pár hodin se skupinou.

Postup:

Uděláme kroužek, natočíme se pravým ramenem dovnitř, uděláme dva kroky doprava, abychom byli blíž u sebe, a kolegovi před námi namasírujeme záda. Moderátor-lektor je také v kruhu a ukazuje možné techniky. Masírujeme ramena, běží sloni (jemně pěsti o záda), promenádují se píďalky (píďalkovitými pohyby masírujeme celá záda), prší (poklepáváme prsty), padají kroupy (poklepávání prstů zintenzivní), běží laně (na rukou vytvoříme ze dvou prstů kopýtka a proběhneme se jimi po zádech), přicházejí mravenci (jemné pochodování prsty po zádech) atp.

REFLEXE II. HRY ÚTĚK Z POSEIDONU

Čas: 50 minut

Pomůcky:
– papír A3
– fixy

Cíle aktivity:
1. Účastníci se důkladně ohlédnou za noční aktivitou se spánkovým odstupem.
2. Účastníci nahlédnou na role, které zastávali, a srovnají je s reálnými životy.
3. Účastníci pojmenují kvality a krizové momenty práce ve skupinách.
4. Účastníci definují doporučení pro práci v možných budoucích skupinách.

Charakteristika aktivity:

Účastníci se s čistými hlavami vrátí k noční aktivitě a popíšou své pocity, ventilují je a objasní se případné konflikty.

Postup:

Lektor naváže na noční reflexi otázkami týkajícími se první fáze aktivity, plavby a hraní rolí:

Jaké jsou vaše pocity nyní po ránu?
Popište zpětně průběh včerejšího večera – jak probíhala plavba?
Jak se vám dařilo hrát role a jak jste se v nich cítili?

Reflexe rolí:
Jak jste se cítili (co jste prožívali, když jste byli ve své roli)?
Co se vám na vaší roli líbilo, co se vám nelíbilo?
Jak jste svou roli hráli?
Hráli jste víc svou roli nebo jste byli sami sebou?
V čem vám vaše role bránily nebo naopak pomáhaly při zvládání jednotlivých úkolů?
Zažili jste během aktivity nějakou situaci, která vám připomínala situaci ze života?
Co si myslíte, že bylo hlavním cílem této aktivity?

Účastníci se rozdělí do skupinek, ve kterých se dostávali z lodi předchozí večer. Na papír A3 společně namalují cestu, vytvoří komiks nebo namalují obrázek, který popisuje jejich trasu. Měly by se zde objevit nejsilnější, nejtěžší a nejpříjemnější momenty. Když jsou skupinky hotové, lektor účastníky vyzve, aby svůj výtvor představili ostatním, a vyptává se jich, aby se dostali více do hloubky.

Lektor se může ptát na otázky:

Jaké aktivity pro vás byly nejnáročnější a které naopak nejsnazší?
Splnili jste všechny úkoly?
Dostali jste se do krizové situace?
Zapojovali se všichni?

TELEVIZNÍ POŘAD AKVÁRIUM

Čas: 90 minut

Pomůcky:
– židle pro všechny
– nakopírované texty se sepsanými argumenty k odlišným stanoviskům týkajícím se daného společenského problému (např. viz příloha č. 7)
– čtyři předměty (např. míčky různých barev)

Cíle aktivity:
1. Účastníci rozvinou schopnost diskutovat o vážném společenském tématu.
2. Účastníci se seznámí s různorodostí názorů, které se mohou vztahovat k jednomu tématu/problematice.
3. Účastníci si procvičí schopnost zaujmout stanovisko k dané problematice a obhájit je před ostatními.

Charakteristika aktivity:

Diskusní aktivita, kdy každý má určenou roli a zastává předem daný postoj k problému.

Postup:

Lektoři před kurzem vyberou téma, které se nějakým způsobem týká problematiky soužití v naší společnosti (např. migrace, pobyt cizinců v ČR, multikulturní společnost). Je vhodné využít aktuálních mediálně živých témat a zvolit tak problematiku k diskusi, účastníci se pak více a s větší ochotou zapojují, mají své postoje. K danému tématu je třeba připravit čtyři odlišná stanoviska a rozpracovat k nim dílčí argumenty. V příloze č. 7 najdete příklad tématu Cizinci v ČR – před rozdáním argumentace doporučujeme s účastníky vyjasnit, kdo to je cizinec (z právního hlediska) a jaký je rozdíl mezi cizincem a příslušníky národnostních menšin. Debatu řídí ideálně jeden moderátor – může být z řad účastníků nebo lektorů – případně může vzniknout moderátorská dvojice účastník/lektor.

Fáze 1 (10 minut)
Účastníci se rozdělí do čtyř skupin a každá obdrží list s argumentací, kterou společně prostudují a pokusí se ji rozšířit ještě o další body. Pokusí se odpovědět na otázku, kdo podle jejich názoru ve skutečnosti zastává podobný postoj.

Fáze 2 (10–15 minut)
Účastníci se sesednou do kruhu podle jednotlivých názorových skupin. Skupiny by měly být od sebe jasně rozlišeny, například mezerami v kruhu. Diskusi zahájí moderátoři, kteří uvítají hosty v pořadu „Akvárium" a položí centrální otázku diskuse. Zástupci skupin reagují a rozvíjejí debatu. Zástupcem je ten, kdo drží v ruce předmět určený k debatě (např. míček, každá skupinka má svůj). Je žádoucí, aby se zástupci jednotlivých skupin průběžně měnili. Jiný člen skupiny může zástupce nahradit tak, že mu např. poklepe na rameno a přebere si od něj předmět (ideálně ve chvíli, kdy zástupci docházejí argumenty). Aby se nepřekřikovali čtyři zástupci najednou, mluví vždy ten, kdo zvedne předmět nad hlavu, moderátoři si všímají pořadí přihlášení a kývají na ně, případně je oslovují.

Fáze 3 (45 minut)
Moderátoři uzavřou debatu a vyzvou účastníky, aby vystoupili ze svých názorových rolí. Všichni se postaví na židle, pořádně se otřepou, rukama si symbolicky omyjí hlavu a celé tělo a pak seskočí ze židle zpět na zem a posadí se. Moderátor položí centrální otázku znovu a účastníci na ni mohou nyní odpovídat dle svých skutečných názorů. Může přitom odkazovat na názory a argumenty zmíněné v předchozí diskusi. Je možno doptávat se účastníků, zda je některý názor překvapil, a moderovat dále dle potřeby otevřenou diskusi a klást libovolné otázky k tématu.

Reflexe:

Jak na vás působila tato diskuse?
Jak se vám obhajovaly názory přidělených názorových skupin?
Jak jste se cítili při zastávání přidělené názorové pozice?
Co pro vás bylo nejtěžší?
Změnil se vám pohled na některé otázky tohoto tématu? Jak?
Je možné problémy, které jsme si v této diskusi pojmenovaly, nějak řešit? Pokud ano, jak?

EVALUACE A ZAKONČENÍ KURZU

Čas: 45 minut

Pomůcky:
– tužky
– papíry max. A6
– nakopírované dotazníky (viz příloha č. 8: Dotazníky)

Cíle aktivity:
1. Účastníci zhodnotí jednotlivé části programu.
2. Účastníci a lektoři si poskytnou vzájemnou zpětnou vazbu.

Charakteristika aktivity:

Účastníci se ohlédnou za kurzem a zhodnotí jednotlivé části programu písemnou formou a řeknou nejsilnější zážitky.

Postup:

Lektoři a účastníci si sednou do kruhu, lektoři účastníkům rozdají závěrečné dotazníky a požádají je o jejich podrobné vyplnění. Když jsou účastníci hotovi, můžou napsat přímo lektorskému týmu zpětnou vazbu na menší papíry a vložit je např. do klobouku. Účastníci se nepodepisují, pouze pokud chtějí.
Když mají všichni účastníci dopsáno, lektoři se zeptají na nejsilnější zážitek z kurzu, co si odnášejí domů, nebo co by chtěli ještě na závěr říct přede všemi. Vyjadřuje se každý, i lektoři, proto postupujeme za sebou po kroužku.

Před odchodem rozdají lektoři účastníkům zpět jejich facebookové profily; představí další aktivity projektu Stereotýpek v nás, především Miniworkcampy, ke kterým je možné pustit prezentaci, a uvedou i jiné možnosti zapojení se především jako dobrovolník.

Na závěr se můžeme rozloučit společným rituálem, např.:

Palce hore
Postavíme se do kruhu tak, abychom se vzájemně dotýkali ramen, otočíme se pravým bokem doprostřed a natáhneme tam ruku s palcem nahoru. Ruku s palcem natočíme dopředu a chytneme sousedovi za námi palec zbylými prsty. Takto spojení řekneme větu, např.: „Stereotýpkům zdar! Ahoj!“ A přitom do rytmu zvedáme společně třikrát ruce; rozpojíme se při „Ahoj!“ v pohybu rukama dolů.

Příloha 1: Cedule Pravidla

Linie Úroveň	Vztahy	Úspěch	Poznání	Kombinované
2	**Přátelé** 2xČ Úkol	**Práce** 2xZ Úkol	**Studium** 2xM Úkol	**Bohémský život** 1xČ + 1xZ + 1xM Úkol
3	**Partner** 3xČ V2 + Ú2 nebo P2 nebo K2	**Materiální zajištění** 3xZ Ú2 + V2 nebo K2	**Vzdělání** 3xM P2 + V2 nebo Ú2 nebo K2	**Umělecké dílo** 1xČ + 1xZ + 1xM K2 + V2 nebo P2
4	**Vychovat děti** 4xČ V3 + Ú3 nebo P3 nebo K3 Úkol	**Vlastní firma** 4xZ Ú3 + V3 nebo P3 nebo K3 Úkol	**Inspirovat ostatní** 4xM P3 + V2 nebo Ú3 nebo K3 Úkol	**Uznání kritiků** 2xČ + 2xZ + 2xM K3 + V3 nebo Ú3 nebo P3 Úkol
5	**Velká rodina** 5xČ V4 + Ú4 nebo P4 nebo K4 Úkol	**Bohatství** 5xZ Ú4 + V4 nebo P4 nebo K4 Úkol	**Objev** 5xM P4 + V4 nebo Ú4 nebo K4 Úkol	**Proslulost** 2xČ + 2xZ + 2xM K4 + V4 nebo Ú4 nebo P4 Úkol

Č – červený žeton, M – modrý žeton, Z – zelený žeton
V – Vztahy, Ú – Úspěch, P – Poznání, K – Kombinované
V3 – Vztahy úroveň 3

Příloha 2: Tahák organizátora

Linie Úroveň	Vztahy	Úspěch	Poznání	Kombinované
2	**Přátelé** potřes si se dvěma lidmi rukou	**Práce** nos rukavici – pracovní pro chlapce, gumové pro dívky	**Studium** nauč se básničku	**Bohémský život** vypij „panáka“ vody
3	**Partner** bez úkolu	**Materiální zajištění** bez úkolu	**Vzdělání** bez úkolu	**Umělecké dílo** bez úkolu
4	**Vychovat děti** sežeň dva lidi, kteří tě obejmou a budou tvou „rodinou“	**Vlastní firma** vyplň formulář pro získání živnostenského listu – ukázka formuláře je v příloze Živnostenský list	**Inspirovat ostatní** vymysli drobnou aktivitu na 15 sekund, něco, co bude natolik inspirující, že to tři lidé budou dělat po tobě	**Uznání kritiků** přiměj tři lidi, aby ti tleskali a nahlas volali: „Bravo, Bravo!“
5	**Velká rodina** sežeň fotografa a zapózuj se čtyřmi lidmi na rodinnou fotografii	**Bohatství** 30 sekund pokřikuj na lidi „Já jsem pracháč, říkejte mi Skrblík“	**Objev** 20 sekund běhej dokola, máchej rukama a vykřikuj „Jsem génius! Jsem génius!“	**Proslulost** přiměj dva lidi, aby před tebou poklekli a 15 sekund tě uctívali

Příloha 3: Záznamová karta

Úroveň	Vztahy	Úspěch	Poznání	Kombinované
2	Přátelé	Práce	Studium	Bohémský život
3	Partner	Materiální zajištění	Vzdělání	Umělecké dílo
4	Vychovat děti	Vlastní firma	Inspirovat ostatní	Uznání kritiků
5	Velká rodina	Bohatství	Objev	Proslulost

Úroveň	Vztahy	Úspěch	Poznání	Kombinované
2	Přátelé	Práce	Studium	Bohémský život
3	Partner	Materiální zajištění	Vzdělání	Umělecké dílo
4	Vychovat děti	Vlastní firma	Inspirovat ostatní	Uznání kritiků
5	Velká rodina	Bohatství	Objev	Proslulost

Úroveň	Vztahy	Úspěch	Poznání	Kombinované
2	Přátelé	Práce	Studium	Bohémský život
3	Partner	Materiální zajištění	Vzdělání	Umělecké dílo
4	Vychovat děti	Vlastní firma	Inspirovat ostatní	Uznání kritiků
5	Velká rodina	Bohatství	Objev	Proslulost

Úroveň	Vztahy	Úspěch	Poznání	Kombinované
2	Přátelé	Práce	Studium	Bohémský život
3	Partner	Materiální zajištění	Vzdělání	Umělecké dílo
4	Vychovat děti	Vlastní firma	Inspirovat ostatní	Uznání kritiků
5	Velká rodina	Bohatství	Objev	Proslulost

OFF-LINE FORMULÁŘ PRO ZALOŽENÍ FIRMY ŽIVNOSTENSKÝ LIST

jméno	**příjmení**
datum narození (nebo předpokládané smrti)	**číslo občanky** (případně bot)
druh živnosti řemeslná vázaná volná	**odborná způsobilost pro výkon** (pouze u řemeslné a vázané)
název firmy	
podnikatelský záměr	
Místopřísežně prohlašuji, že budu platit daně včas, furt a vůbec jako mourovatej/tá. **podpis** (žadatel)	**otisk palce** (žadatel)
SCHVÁLENO	**ZAMÍTNUTO**
razítko a podpis (úřední šiml)	
IČO:	

Živnostenský úřad — Zpátky na stromy, PRAHA.

Příloha 5: Příklady rolí **Útěk z Poseidonu**

Povolání	Jméno	Příjmení	Věk	Důvod plavby	Vztah	Charakter	Peníze
PRVNÍ TŘÍDA						**všichni mluví spisovně!**	
lékař	Jurij	Živago	70	lepší životní podmínky	manžel	chce všem pomáhat	1500
v domácnosti	Toňa	Gromeková	63	následuje muže za lepším	manželka	přizpůsobuje se ostatním	1000
podnikatel	Miquel	Cervantes	55	business, nové obchody	otec	cílevědomý	3000
dědička panství	Sisi	Rosenbergová	38	ulovit manžela v USA	sama	rozmazlená, na prachy	2000
studentka žurnalistiky	Dulcinea	Cervantesová	24	studovat doktorát na harvard	dcera	každému chce poradit	1000
DRUHÁ TŘÍDA							
veterinářka	Diana	Heriottová	40	lepší život	sama	mluví vysokým hlasem	550
učitelka angličtiny	Trudy	Wattová	35	se synem do USA	matka	zodpovědná, varuje před riziky	700
válečný veterán	Karel	Hofman	82	vyznamenání za hrdinství v I. sv. válce	sám	důstojný, silný, hodně vytrpěl	400
policejní důstojník	Marry	Bretonová	26	nový život s manželem	sama	dobrosrdečná, rozdává, co má	650
strojařský učeň	James	Watt	16	lepší život, nová práce	syn	konstruktivní, snaží se najít řešení	500
TŘETÍ TŘÍDA							
spisovatel a básník	Oscar	Wilde	23	rozhled, nová inspirace, poznání	homosexuál	přemýšlivý, kritický, nenásilně brání práva homosexuálů	450
bývalá prostitutka	Nora	Martini	35	nový život s novým manželem	manželka důstojníka	spontánní, svádí chlapy	150
herečka	Lea	Potterová	28	chce hrát v Hollywoodu	líbí se jí Oscar Wilde	chce všem ukázat, jak je dobrá, předvádí se	250
sirotek na černo	Tom	Sawyer	11	kuchař předstírá, že je to jeho syn, výpomoc v kuchyni	kamarád Jamese Watta	má rád dobrodružství, rošťák	100
nezaměstnaný	Béla	Puškáš	30	hledá novou práci	sám	ptá se stále ostatních, jestli jim může s něčím pomoct	150

Příloha 6: Postavy lektoři

Postavy lektoři	Kostým
Kapitán	pruhované tričko, dlouhé bílé kalhoty, kap. čepice
Kamelot — Moderátor	noviny, šle, košile, bekovka, manšestrové kalhoty
DJ a VJ	notebook, klobouk, kravata, sáčko, košile
Barman	motýlek, bílá košile, černé kalhoty, vestička, velká peněženka
Krupiér	vtipný oblek, kravata, slamák
Novinář, fotograf, logistik	blok, velký fotoaparát, mobil, lékárnička atd.

Cizinci v České republice
STANOVISKO 1

V České republice stárne populace skoro nejrychleji v Evropě. Rodí se málo dětí a seniorů přibývá. Výzkumníci odhadují, že pokud se tento trend nezmění, v roce 2050 bude jedna třetina obyvatel České republiky starší 65 let (a tedy v důchodovém věku). Český trh a česká ekonomika se v budoucnu neobejde bez práce cizinců a jejich dětí.

Mnoho cizinců přináší do České republiky důležitý kapitál. Investují zde své peníze, platí daně a zlepšují služby obyvatelstvu (velké zahraniční firmy, nové služby a zboží, nové obchody, restaurace, lepší dostupnost zboží, nízké ceny).

Cizinci obohacují naši kulturu a zvyklosti (např. kuchyně, umění, folklor).

Je nespravedlivé bránit cizincům studovat, pracovat a žít v ČR, vždyť i spousta Čechů dnes odchází pracovat a studovat do zahraničí a mnozí tam zůstávají natrvalo, protože se jim tam žije lépe než u nás. V dnešním světě je zkrátka běžné migrovat za lepším životem.

Navrhujeme:

Je třeba učit se být více tolerantní vůči cizincům, abychom se jich nebáli. Je třeba vytvářet příležitosti, kde bychom se mohli s cizinci seznámit a osobně poznat (např. pořádat různé kulturní festivaly, slavnosti, setkání cizinců s Čechy, vzdělávací programy atd.).

Je třeba podpořit integraci cizinců tak, aby se cítili v naší zemi dobře, aby mohli zachovat svoji kulturu a zvyky, ale zároveň aby rozuměli zákonům a respektovali tradice a zvyklosti v naší zemi.

Je potřeba podpořit vzdělávání dětí cizinců tak, aby se mohly naučit dobře česky a mohly navštěvovat stejné školy jako české děti.

Cizinci v České republice
STANOVISKO 2

Dnešní svět se díky technologiím, snazší a rychlejší dopravě a otevření hranic výrazně proměnil. Ještě před 20 lety žilo v ČR jen něco přes 40 000 imigrantů, dnes je jich více než 10krát tolik. Jejich počet již přesahuje 450 000 osob. Mnoho Čechů se imigrantů bojí. Přesto využívají jejich služeb.

Většina cizinců přichází do Čech za prací, za lepším nebo zajímavějším životem a za možností vydělat peníze pro svoji rodinu a zabezpečit lepší budoucnost vlastním dětem. Někteří také utíkají před nepříznivými životními podmínkami ve své zemi. Mnoho imigrantů část svých úspor posílá domů svým rodinám a příbuzným.

Příliš přísné nebo nedomyšlené české zákony přispěly k tomu, že mnozí (zejména ti s nelegálním pobytem) pracují přes různé zprostředkovatele, kteří je často zneužívají, neplatí jim vůbec nebo jen velmi nízké mzdy a používají mafiánské praktiky. Cizinci těmto zprostředkovatelským agenturám musí často odvádět provize a platit velké sumy za zprostředkování pobytu v ČR.

Navrhujeme:

Zaměřit se především na kvalitní zákony, které by dokázaly cizince lépe ochránit před různými mafiemi a gangy (často také zahraničními).

Pokud se imigranti nejsou ochotni učit žít v souladu s našimi zvyklostmi a respektovat zákony, měli by být za jejich porušování trestáni spravedlivě a stejně jako všichni ostatní.

Mnoho cizinců se bez problému integruje do naší společnosti. Někteří si však své zvyklosti zachovávají natolik, že se dostávají do izolace a konfliktu s místními obyvateli. Tento konflikt často souvisí se sociálním vyloučením, chudobou, nízkým vzděláním, špatnou kvalifikací, ale i rasismem. Měli bychom podporovat neziskové organizace, které pomáhají cizincům integrovat se a bojují za dodržování jejich lidských práv.

Cizinci v České republice
STANOVISKO 3

Naše ekonomika potřebuje především vysokoškolsky vzdělané odborníky a experty a bohaté investory ze zahraničí, kteří do naší ekonomiky přinesou znalosti a peníze.

Problémem jsou ilegální pracovníci z chudších zemí a pracovníci bez kvalifikace nebo s nízkým vzděláním, ti často živí své rodiny v zahraničí a v Čechách neutrácejí peníze, ani neplatí daně.

Mnozí cizinci mají problém kvůli své sociální situaci získat úvěr nebo půjčku v bance. Stávají se tak často oběťmi lichvy (půjček na vysoký úrok) a ještě více se zadlužují. Aby splatili dluhy, uchylují se někdy ke kriminalitě.

Navrhujeme:

Podporovat „řízenou migraci" a udělovat pracovní víza jen těm, kteří jsou pro naši ekonomiku prospěšní (např. zahraniční investoři a experti).

Tvrdě trestat kriminalitu různých zahraničních gangů a mafií, bojovat proti ilegální imigraci, ale zároveň umožnit migraci legální, ovšem jen takovou, kterou naše ekonomika potřebuje.

Cizinci v České republice
STANOVISKO 4

Cizinci berou lidem práci, protože jsou ochotni pracovat za méně peněz. Mnoho českých firem raději zaměstnává levně cizince, než aby platily vyšší plat občanu ČR.

Někteří cizinci jsou poctiví a pracovití (např. někteří Vietnamci nebo Ukrajinci), většina z nich však jen parazituje na našem systému a žije ze sociálních dávek.
Cizinci do České republiky přinášejí cizí vlivy a svou přítomností a chováním ohrožují naše tradice a zvyky.

Navrhujeme:

Více uzavřít hranice a striktně kontrolovat vstup cizinců do ČR. Cizince nepotřebujeme, zvládneme to i bez nich.

Cizinci by neměli mít nárok na jakoukoli podporu ze strany českého státu; pokud se nedokážou prosadit sami, měli by odejít nebo být vyhoštěni.

Měli bychom se zaměřit na kriminalitu cizinců a více je střežit policií.

JAKÝ PRO TEBE BYL KURZ TÚRA KULTUROU?

Může se to zdát jako maličkost, ale zpětná vazba o tom, jak se ti na akci líbilo/nelíbilo a proč, je pro nás hodně důležitá. Proto, když k hodnocení připojíš i slovní komentář, budeme jenom rádi!

Seznamovací odpoledne

Typický Čech/Češka a naše kultura (1. večer)

Útěk na hranice s hendikepy

Kdo jsem — diskuse o identitě

Životní hodnoty a cíle

Šalamounova čajovna — názory na různá témata

Plavba na Poseidonu a záchrana z lodi

Příloha 8: Dotazník

Akvárium — debatní show

ubytování

jídlo

lektoři

celkový program

Jak ses cítil/a ve skupině?

Co je to nejdůležitější, co si z kurzu odnášíš?

Co byl nejlepší moment kurzu?

Co bylo to nejtěžší, s čím ses musel/a vypořádat?

Chtěl/a bys nám něco vzkázat? (prostor pro volný komentář)

Na projektu Stereotýpek v nás, podpořeném z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, se podílely tři organizace – Multikulturní centrum Praha, INEX – Sdružení dobrovolných aktivit a AFS Mezikulturní programy.

Multikulturní centrum Praha je občanské sdružení, které se zabývá otázkami souvisejícími se soužitím lidí z různých kultur v České republice a v jiných částech světa. Od svého založení v roce 1999 neustále rozšiřuje svou nabídku vzdělávacích, kulturních a informačních aktivit. Pro děti, studenty, učitele, knihovníky, ale i širokou veřejnost připravuje dílny, kurzy, mezinárodní semináře, diskuse, filmové a literární večery, internetové stránky o migraci či multikulturním knihovnictví. Pro zájemce o multikulturní témata je otevřena knihovna. MKC Praha dlouhodobě sleduje téma migrace v ČR prostřednictvím svého portálu MigraceOnline.cz, který svým rozsahem nemá v ČR obdoby. Vytváří vlastní výzkumy v oblasti migrace, pořádá kurzy pro cizince, zabývá se tématy urbanismu a integrace v městském prostoru. Taktéž spolupracuje s českými i zahraničními školami v rámci projektů rozvojového vzdělávání a multikulturní výchovy.

INEX – Sdružení dobrovolných aktivit je nevládní nezisková organizace působící již od roku 1991 v oblasti mezinárodního dobrovolnictví a mezikulturního vzdělávání. Zprostředkovává dobrovolnické projekty po celém světě a pro zahraniční zájemce organizuje obdobné pobyty v ČR. Ročně vysílá do světa na krátkodobé či dlouhodobé projekty bezmála 800 dobrovolníků a pro 400 zahraničních zájemců organizuje dobrovolnické projekty v ČR zaměřené na sociální integraci, environmentální výchovu a rozvoj venkova. Vedle vysílání a přijímání dobrovolníků se INEX zaměřuje na rozvojové a interkulturní vzdělávací projekty a kampaně a na podporu dobrovolníků při tvorbě vlastních projektů (Dobrovolnický klub). Regionálni pobočky INEX-SDA sídlící v Brně, Kosteleckých Horkách a Tvarožné Lhotě se zabývají sociálními programy pro znevýhodněné děti, environmentální výchovou a oživením místního dění, tradičních zvyků a řemesel. Posláním INEX-SDA je podporovat rozvoj tolerantní, otevřené společnosti a aktivní, zodpovědný přístup k okolnímu světu na místní i globální úrovni a vytvářet prostor, v němž mohou zejména (ale nejen) mladí lidé čerpat nové zkušenosti, rozvíjet své schopnosti a dotvářet si vlastní pohled na svět.

Občanské sdružení AFS Mezikulturní programy je součástí celosvětové sítě AFS, jež existuje více než 90 let a ve více než 60 zemích světa. Hlavním posláním AFS je pomáhat lidem získávat schopnosti, znalosti a postoje potřebné pro tvořivý a harmonický život v současném multikulturním světě. Toto poslání naplňuje prostřednictvím organizování studentských výměn, jichž se účastní více než 12 000 studentů ročně a které trvají tři, šest nebo dvanáct měsíců. Výměnné pobyty jsou určeny středoškolským studentům ve věku 15 až 18 let a probíhají po celém světě – od Asie přes Evropu a USA až po Jižní Ameriku. S AFS se mladí lidé mohou zúčastnit Evropské dobrovolné služby i dobrovolnických programů mimo Evropu. V České republice s AFS spolupracuje více než 150 dobrovolníků. Dobrovolníci se zapojují i krátkodobých aktivit konaných v zahraničí, ať už jde o mezinárodních školení nebo výměny dobrovolníků, které AFS pořádá spolu s dalšími členy evropské sítě AFS.

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ